

PM 2018:12

RUT-reformen – en deskriptiv analys av företagen och företagarna

RUT-AVDRAGET INTRODUCERADES 2007 som ett skatteavdrag för köpare av hushållsnära tjänster. I detta PM studerar Tillväxtanalys RUT-reformen ur ett näringspolitiskt perspektiv med fokus på företagen, företagarna och de anställda som utför RUT-tjänsterna. Utifrån detaljerad registerdata har vi analyserat de näringslivs- och sysselsättningsförändringar som skett i samband med reformen under perioden 2010–15.

Dnr: 2016/065

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Telefon: 010 447 44 00
E-post: info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se

För ytterligare information kontakta: Sofia Tano
Telefon: 010 447 44 14
E-post: sofia.tano@tillvaxtanalys.se

Förord

Tillväxtanalys har med detaljerad registerdata analyserat de näringslivs- och sysselsättningsförändringar som skett i samband med RUT-reformen under perioden 2010–15. Denna studie är en deskriptiv analys med fokus på företagen, företagarna och de anställda som utför RUT-tjänsterna.

Det aktuella pm:et är den första delstudien inom Tillväxtanalys ramprojekt *Skapar branschspecifika skattelättnader tillväxt?* som pågår 2018–19. I en kommande delstudie ämnar vi komplettera resultaten i denna studie med en effektutvärdering där vi studerar kausala effekter av RUT-reformen på företagen och sysselsättningen.

Rapporten har författats av Sofia Tano och Torbjörn Danell, båda analytiker vid Tillväxtanalys. Analytiker Anne Kolmodin och utredningsassistent Marcus Jernström, båda vid Tillväxtanalys, har bidragit med synpunkter på rapporten.

Tillväxtanalys vill rikta ett tack till alla som på olika sätt bidragit till arbetet genom inspel och idéer till studien. Vi vill särskilt tacka Anita Nyberg, professor emerita vid Stockholms Universitet, för diskussioner och värdefulla kommentarer på tidiga versioner av pm:et.

Östersund, juni 2018

Carly Smith-Jönsson
Avdelningschef, Infrastruktur och investeringar
Tillväxtanalys

Innehåll

Sammanfattning	6
Summary	8
1 Introduktion	11
1.1 Genomförande/metod	12
1.1.1 Data	12
2 Bakgrund och mål med reformen	15
2.1 RUT-reformen	15
2.1.1 Bakgrund.....	15
2.1.2 Regeringens mål med reformen.....	19
3 Fler jobb i fler och växande RUT-företag?	23
3.1 RUT-nischade företag	24
3.1.1 RUT-nischade företags lokaliseringsmönster.....	25
3.1.2 Branschutveckling och företagsdynamik	26
3.1.3 HUS-nischade företag.....	29
3.2 Företagarna.....	30
3.2.1 RUT-företagarnas utbildningsnivå och tidigare sysselsättningsstatus.....	31
3.3 Fler skapade arbetstillfällen i RUT-nischade företag?	33
3.3.1 Anställning för korttidsutbildade?	36
3.3.2 Hur går det sedan?	40
4 Diskussion och slutsatser	42
Referenser	46
Bilaga 1 Urvalsprocessen av RUT-nischade företag 2010–15.....	47
Bilaga 2 Bortfall av RUT-nischade företag i FEK	48
Bilaga 3 Bortfall av företag i selektion av RUT-nischade företag	49
Bilaga 4 Branscher RUT-nischade företag	50
Bilaga 5 Nyckelkarta till figur 3 och figur 11.....	52

Sammanfattning

Denna studie är en deskriptiv analys av det så kallade RUT-avdraget med fokus på företagen och företagarna som utför tjänsterna. Våra resultat visar att både antal företag och anställda har ökat under den studerade perioden. Reformen ser ut att ha störst påverkan på de studerade variablerna de första åren efter reformens införande och avtar sedan över tid. Även andelen företag som drivs av kvinnor är hög och ökande vilket kan tyda på att reformen har gett en möjlighet för kvinnor att starta företag.

RUT – en arbetsmarknadspolitisk åtgärd utifrån ett näringspolitiskt perspektiv

Reformen infördes bland annat av arbetsmarknadspolitiska skäl; jobb för korttidsutbildade skulle skapas genom att öka efterfrågan på hushållsnära tjänster. I denna studie har Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) valt att främst studera reformen ur ett näringspolitiskt perspektiv vilket kan anses motiverat med anledning av att tjänsterna utförs av företag. RUT-avdraget introducerades den 1:a juli 2007, som skatteavdrag för köpare av hushållsnära tjänster. Detta möjliggjorde att privatpersoner fick dra av 50 procent av utgifterna för hushållsarbete i sin deklaration, utan att överstiga 50 000 kronor per person och år. År 2009 infördes den så kallade fakturamodellen, vilken innebär att företagen gör avdrag för skattereduktionen direkt i fakturan till kunden och ansöker sedan om resterande belopp hos Skatteverket. Fokus i denna studie ligger på företag som utfört RUT-tjänster från fakturamodellens införande fram till 2015. Förändringar som skedde 2016 och 2017 i form av reducerat belopp och vilka tjänster man kan göra avdrag för ligger därmed utanför denna studie. Studien bygger på detaljerad registerdata på företagen, företagsledarna och de anställda.

Rapportens ansats och begränsningar

Tillväxtanalys har i detta pm genomfört en deskriptiv statistikanalys av de näringslivs- och sysselsättningsförändringar som skett i samband med RUT-reformens genomförande under perioden 2010–15. Tillväxtanalys har analyserat utvecklingen av RUT-företagen och vilka de individer som startar eller tar anställning i företag som utfört RUT-tjänster är. Vi kan på så sätt få en bättre bild av hur dessa företag utvecklas och hur sysselsättningen för marginaliserade grupper har förändrats i samband med RUT-reformen. Framför allt för korttidsutbildade grupper som i många fall har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Vi kan inte i dagsläget uttala oss om specifika effekter av reformen genom att det kan ha funnits ett flertal underliggande faktorer som kan ha inverkat på resultaten. Tillväxtanalys vill betona att vi i detta skede har studerat förändringar i samband med RUT-reformen och inte effekter av reformen. För att kunna uttala oss om kausala effekter av reformen på företagen och sysselsättningen behöver vi genomföra en effektutvärdering. Den kommer att genomföras och färdigställas under våren 2019.

En växande företagsstock i storstäder och angränsande kommuner

Rapportens resultat baseras på en analys av RUT-nischade företag enligt Skatteverkets definition.¹ Denna specifika företagsgrupp är i hög grad kopplad till ett fåtal branscher, men framför allt till lokalvårdsbranschen. Våra huvudresultat visar att de RUT-nischade företagen under fem år har ökat med ungefär två tredjedelar till drygt 10 000 företag.

¹ Det totala beloppet för RUT-tjänster under ett år ska uppgå till minst 10 procent av löneutbetalningarna samma år.

Merparten av denna ökning skedde i början av tidsperioden och har avtagit över tid. 70 procent av företagen är lokaliserade i en storstadskommun eller i en kommun nära en storstad. Under den studerade perioden sker även en ökning av antalet utförda tjänster per företag. Överlevnadsgraden bland företagen är hög, men en stor del av företagen förblir inte RUT-nischade över tid, utan de breddar sitt tjänsteutbud. Vi ser att inträdet och utträdet av företag som är klassade som RUT-nischade står för en stor del av förändringen i denna företagsgrupp. De flesta RUT-nischade företag är enskilda firmor, men andelen har minskat något över tid. Företagen är relativt små; oftast mikro-företag med 2–9 anställda och dessa ökar under tidsperioden. Knappt en procent har över 50 anställda. Cirka 20 procent av företagen kan även klassas som ROT-nischade, det vill säga de utför både RUT- och ROT-tjänster. Dessa företag ligger oftare utanför storstadsregionerna i jämförelse med enbart RUT-nischade företag.

Fler företag drivs av kvinnor

Hälften av de RUT-nischade företagen drivs av kvinnor, merparten av dessa driver sina företag i form av enskild firma. Det innebär en betydligt större andel i jämförelse med näringslivet generellt, där andelen kvinnor som driver företag utgör cirka 30 procent. Andelen utrikes födda företagare är betydligt högre bland kvinnor än bland män. Bland kvinnor som driver företag utgör gruppen utrikes födda cirka hälften medan andelen bland män som driver företag endast utgör en fjärdedel. När det kommer till utbildningsnivån bland företagarna visar statistiken att andelen högutbildade ökar över tid, både bland män och kvinnor.

Markant fler sysselsatta i hushållsnära tjänster och fler jobb för personer med kort utbildning

Vi har fått många nya och små RUT-nischade företag med en ”hygglig” överlevnadsgrad som bildats under den undersökta perioden. Antalet sysselsatta i RUT-nischade företag utgör en liten andel av samtliga sysselsatta i landet (0,7 procent år 2015). Det vi kan konstatera är att antalet sysselsatta i RUT-nischade företag konstant ökat under den studerade perioden, men av dessa sysselsatta har en relativt stor andel haft arbetet som en sidoinkomst.

Genom att studera tidigare sysselsättningsstatus för de som var sysselsatta i de RUT-nischade företagen får vi en uppfattning om de kommer från en annan anställning eller från arbetslöshet. Resultaten visar att det är en relativt hög andel (jämfört med hela populationen förvärvsarbetande) hade en anställning medan cirka 20 procent inte hade någon sysselsättning året innan. De RUT-nischade företagen förefaller därmed rekrytera en större andel icke-sysselsatta till sina företag än andra företag.

Analyseras fördelningen på de sysselsatta utifrån utbildningsnivå har RUT-företagen fler anställda med kort utbildningsnivå (upp till 9 år) i jämförelse med utbildningsnivån bland samtliga sysselsatta i Sverige. Däremot sker en svag minskning av andelen från denna grupp bland både män och kvinnor. Parallellt sker en ökning av andelen med eftergymnasial utbildning (minst 1 år), speciellt bland kvinnor. Anställda med gymnasieutbildning utgör drygt hälften av de anställda och är relativt konstant över tid.

Summary

This study is a descriptive analysis of what is known as the RUT tax deduction for domestic household-related services, and focuses on the firms, the entrepreneurs and the employees that perform these services. Our results show that both the number of firms and the number of employees have increased during the period studied. The reform appears to have had the greatest effects during the early years of the reform, with a gradual decline over time. The percentage of female entrepreneurs is also high and further on the rise, which may indicate that the reform has given women an opportunity to start businesses.

RUT – a labour market policy measure viewed from an economic policy perspective

This reform was introduced for reasons related to labour policy. Its purpose was to create jobs for those with low educational attainment by increasing the demand for domestic, household-related services. In this study, the Swedish Agency for Growth Policy Analysis (Growth Analysis) has chosen to base the analysis primarily from an economic policy perspective, which is justified in light of the fact that these services are performed by firms. The RUT tax deduction was introduced on 1 July 2007 as a tax deduction for purchasers of household-related services. This reform enabled individuals to deduct 50 per cent of their expenses for household work on their tax return, up to a maximum of SEK 50,000 per taxpayer and year. In 2009, what became known as the invoice model was introduced. This enabled firms to deduct the value of the tax reduction directly on the invoice sent to the customer, and apply for the balance of the invoice from the Swedish Tax Agency. This study focuses on firms that performed RUT services during the period from the introduction of the invoice model until 2015. Consequently, changes that took place in 2016 and 2017 in the form of a reduction in the maximum tax deduction and as regards the range of services for which the deduction could be taken, are outside the scope of this study. This study is based on detailed recorded data regarding the firms, their entrepreneurs and their employees.

The idea and limitations of this report

In this report, Growth Analysis has prepared a descriptive statistical analysis of the changes related to economic and employment policy that have taken place from 2010 to 2015 in connection with the implementation of the RUT reform. Growth Analysis has analysed RUT company trends and development, as well as examined the nature of the individuals who start, or accept employment in, firms that perform RUT services. In this way, we can get a better picture of how these firms have developed, and how the RUT reform has changed the employment status of marginalized groups, especially for groups with low educational attainment who often encounter difficulties in entering the workforce. At present, we cannot make any conclusions regarding causal effects of the reform as there have been a large number of underlying factors that may have affected the results. Growth Analysis wishes to emphasize that during this stage we have been studying trends after the RUT reform, which should not be confused with effects that can be wholly attributed to the reform. In order to reach conclusions on causal effects regarding firms and employment, we will need to perform an impact assessment. This will be carried out and completed during the spring of 2019.

A growing number of firms in major cities and neighbouring municipalities

The results of this report are based on an analysis of RUT specialized firms, as they are defined by the Swedish Tax Agency². This specific category of firms is very much associated with a small number of sectors, especially cleaning of homes and other premises. Our primary result shows that the number of RUT specialized firms has increased during the past five years by about two-thirds to more than 10,000 firms. Most of this increase took place around the beginning of this period, and has lessened over time.

About 70 per cent of the firms are located in major cities or in municipalities close to a major city. During the period studied, there was also an increase in the number of services undertaken by the average company. The survival rate of these firms is high, but many of the firms do not remain as RUT specialized firms over time, but instead broaden the range of services they offer. We have observed that entry into, and exit out of, being classified as a RUT specialized company accounts for a large part of the turnover in this group. Most RUT specialized firms are sole proprietorships, but this percentage has decreased over time. These firms are relatively small, and are often micro-firms with two to nine employees, and this category has increased over time. Less than one per cent has more than 50 employees. About 20 per cent of the firms can also be classified as ROT (home repairs, renovations and maintenance) specialized firms. These firms perform both RUT and ROT services. They are more often located outside of major metropolitan areas than solely RUT specialized firms are.

More female entrepreneurs

Half of the RUT specialized firms are operated by women, the majority of whom have organized their business as sole proprietorships. This percentage is significantly larger than the 30 per cent which applies to businesses in general. The percentage of foreign-born entrepreneurs is significantly higher among women, and accounts for about half of the female entrepreneurs, but represents only a quarter of male entrepreneurs. As to educational attainment levels among the entrepreneurs, statistics show that the percentage of highly-educated persons is increasing over time, both among men and women.

Significantly more employees in household-related services and more jobs for persons with low educational attainment

Many new and small RUT specialized firms with a “decent” survival rate were established during the period studied. The number of employees working in RUT specialized firms represent a small percentage of the total Swedish workforce (0.7 in 2015). We can conclude that the number of employees in RUT specialized firms has shown a constant increase during the period studied, but that of those employed, a relatively large percentage has used RUT work as a way to generate a supplementary income.

By studying the previous employment status of those working in RUT specialized firms, we can get an idea as to whether they were formerly in other employment, or were previously unemployed. The results show that 20 per cent, which is a relatively large percentage, compared with the entire population of those working for a living, had no employment during the preceding year. The RUT specialized firms thus appear to be relatively good at recruiting a large percentage of unemployed persons.

---

² The total amount relating to RUT services during a year must represent at least 10 per cent of the wage payments for that same year.

Analysing the division of employed persons, based on the level of educational attainment, the RUT firms have more employees with low educational attainment (up to nine years of education) in comparison with the educational attainment of the entire Swedish workforce. On the other hand, there has been a slight reduction in the percentage of employees with low educational attainment among both men and women working in RUT firms. At the same time, there has been an increase in the percentage of employees with at least one year of post-secondary education, especially among women. Employees with higher secondary education account for more than half of the employees, and this group has been relatively constant over time.

1 Introduktion

RUT-reformen³ introducerades bland annat av arbetsmarknadspolitiska skäl 2007. Reformen skulle skapa jobb genom en ökad efterfrågan på hushållsnärätjänster. Sådana tjänster skulle i första hand utföras av personer som saknar en mer omfattande utbildning. Reformen innehöll inga direkta åtgärder riktade mot de personer som stod utanför arbetsmarknaden (exempelvis åtgärder för att förstärka kvalifikationer för bättre matchning på arbetsmarknaden). Följande delstudie är ett första steg i att beskriva de förändringar som skett i samband med reformens genomförande och bidrar inte till att uttala sig om kausala effekter av reformen genom att det är en ren deskriptiv studie.

Regeringen införde reformen med syfte att omvandla svart arbete till vitt arbete⁴, att möjliggöra för kvinnor och män att öka sin tid på arbetsmarknaden, att skapa sysselsättning för fler korttidsutbildade och att såväl kvinnor som män ska kunna kombinera familjeliv och arbetsliv på lika villkor.⁵ Vi diskuterar dessa mål i mer detalj i avsnitt 2.1.2. Vid sidan av denna delstudie har det genomförts andra utvärderingar som är riktade mot att utvärdera följande mål: 1) att möjliggöra för män och kvinnor att öka sin tid på arbetsmarknaden, dvs. utökat arbetsutbud⁶, 2) att såväl kvinnor som män ska kunna kombinera familjeliv och arbetsliv på lika villkor⁷ och 3) att omvandla svart arbete till vitt arbete vilket utvärderats av Skatteverket.⁸ Andra studier av RUT-reformen presenteras och diskuteras i avsnitt 2.1.1.

Denna studie syftar till att deskriptivt analysera RUT-reformen med fokus på de företag som utför RUT-tjänster. Det kan däremot ha funnits ett flertal andra faktorer som kan ha inverkat på resultaten som vi inte har tagit hänsyn till här. För att kunna uttala oss om kausala effekter av reformen på företagets tillväxt och sysselsättning behöver vi genomföra en effektutvärdering. Den kommer att genomföras och färdigställas under våren 2019. Slutsatserna av denna studie tillsammans med en effektutvärdering av RUT-reformen på sysselsättning och företagande kommer att bidra till ramprojektets huvudsakliga frågeställning: *Skapar branschspecifika skattelättnader tillväxt?*

Syfte och frågeställning

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) har valt att utvärdera reformen mot ett av regeringens mål, *att möjliggöra för flera korttidsutbildade att komma in på arbetsmarknaden*. Vi utvärderar även reformen mot en del av det övergripande målet för näringspolitiken: att öka den svenska konkurrenskraften och ”*skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag*”.⁹ För att kunna svara på dessa frågor kommer vi att fördjupa oss i företagets, företagarnas och de sysselsattas utveckling och utbildningsprofil utifrån följande frågor:

³ RUT är en förkortning för Rengöring, Underhåll och Tvätt.

⁴ Termerna *svart* respektive *vitt arbete* används i Regeringens proposition med betydelsen arbete som inte beskattas respektive arbete som beskattas enligt gällande regler.

⁵ Regeringen. Skattelättnader för hushållstjänster, m.m., Proposition 2006/07:94, Stockholm, 2007.

⁶ Halldén, K. & Stenberg, A. Ökat RUT-avdrag kvinnors arbetsmarknadsutbud? *Ekonomisk Debatt*, 43:2 (2015), s.52–62.

⁷ Skatteverket. Skattesystemets utveckling 2006-2015 Del II. Fördjupad analys av rot- och rutavdrag, investeringssparkonto och delägare i fåmansbolag ur ett jämställdhetsperspektiv. 2018.

⁸ Skatteverket. Om RUT och ROT och VITT och SVART, Rapport 2011:01. Stockholm: Skatteverket, 2011.

⁹ Se <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/naringspolitik/mal-for-naringspolitik/>

- Hur ser utvecklingen av antal RUT-företag ut under perioden 2010–15?
- Vilka branscher och företag utnyttjar RUT-avdraget?
- Hur har RUT-företagen utvecklats med specifikt fokus på sysselsättning och överlevnadsförmåga?
- Från vilka anställningsförhållanden kommer företagarna som startar nya RUT-företag?
- Hur ser sysselsättningsstatusen och utbildningsprofilen ut för RUT-företagarna och för de anställda i RUT-företag?
- Har reformen bidragit till sysselsättning av personer med kort utbildning?

I analysen studeras både bildandet av nya företag och tillväxten i befintliga företag.

1.1 Genomförande/metod

För att kunna studera reformen i förhållande till målet *att möjliggöra för flera korttidsutbildade att komma in på arbetsmarknaden* studerar vi tidigare anställningsförhållanden och utbildningsprofil hos de som anställs i RUT-företag. Detta gör vi genom att koppla företagen till registerdata med uppgifter om anställda och företagsledare. Vi kan på så sätt få fram uppgifter om i vilken utsträckning RUT-företagen har bidragit till sysselsättning för den specifika målgruppen. Dessutom studerar vi såväl tidigare som framtida sysselsättningsstatus för dessa grupper. Mer specifikt följer vi personerna ett par år efter anställning i RUT-företag för att se om de blir arbetslösa, blir kvar i RUT-branschen eller tar vägen någon annanstans.

För att kunna studera RUT-reformen i relation till det övergripande näringspolitiska målet, eller mer specifikt *fler jobb i fler och växande företag* presenterar vi deskriptiv statistik om RUT-företagen. Vi väljer att fokusera på egenskaper såsom storlek, företagsdynamik (in- och utträde) och arbetstillfällen. Vi studerar även vilka företagarna är, det vill säga vilka som driver RUT-företagen och deras tidigare sysselsättningsstatus.

1.1.1 Data

Datat som ligger till grund för vår analys består av samtliga utbetalningar till företag som utfört minst en RUT-tjänst mellan åren 2009 och 2015 (RUT). Datat är uppdelat på om företagen är registrerat som enskild firma eller som bolag. Registret med utförarna länkar vi sedan ihop med information om företaget, företagarna och företagets anställda från följande register:¹⁰

- Företagens ekonomi (FEK) vilket bygger på bokslut från Svenska företag och innefattar cirka 1 miljon företag.
- Registret för företagens och arbetsställdas dynamik (FAD) vilket innehåller information om nedläggningar, nybildningar och hopslagning av företag.
- Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier (LISA) innehåller detaljerade data rörande samtliga individer bokförda i Sverige den 31 december varje år. Informationen gällande individerna täcker följande kategorier, demografi, utbildning, sysselsättning, arbetslöshet, inkomst, socialförsäkringar, familj samt arbetsställe och företag. Variabler hämtas från flera olika individregister såsom

¹⁰ För beskrivning av de olika registren se <https://www.scb.se/vara-tjanster/bestalla-mikrodata/vilka-mikrodata-finns>

registret över totalbefolkningen (RTB), Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) och Inkomst- och taxeringsregistret (IoT).

- Registerbaserad aktivitetsstatistik (RAKS). Detta register är en utveckling av uppgifter från LISA och RAMS för att beskriva individens totala försörjning och anknytning till arbetsmarknaden under hela året.
- Jobbregistret som innefattar alla personer som erhållit en kontrolluppgift samt alla personer som deklarerat näringsverksamhet under året.¹¹

Huvudanalysobjektet i denna studie gäller RUT-företag, men eftersom vi också har tillgång till data gällande företag som utfört ROT-tjänster¹² mellan 2009 och 2015 (ROT), har vi även lagt på information om ROT-utbetalningar och studerar i viss utsträckning företag som använder sig av båda typer av skattesubventioner.

Avgränsningar

Denna studie avgränsas till att undersöka RUT-avdraget från utförarnas sida med fokus på så kallade RUT-nischade företag.¹³ Anledningen till denna avgränsning är att inte fokuserar på företag som endast utfört enstaka RUT-tjänster och därmed utgör en liten del av företagets verksamhet. Vår analys är avgränsad till RUT-utbetalningar mellan 2010–15. Vi har fått tillgång till data från dess att fakturamodellen introducerades den 1 juli 2009 (se avsnitt 2.1.1 nedan), men väljer att exkludera 2009 då det året endast innefattar RUT-utbetalningar för halva året. Vidare innefattar analysen inte köparna av RUT-tjänster.

I populationen av företag inkluderas inte företag som är registrerade utomlands. Trots att antalet tenderar att öka.¹⁴ Vi får inte heller med information om de anställda som arbetar i Sverige under en tidsperiod på mindre än 12 månader och således inte finns med i folkbokföringsregistret. Hur många personer det rör sig om är svårt att uppskatta. Vår analys begränsas till att studera reformen fram till 2015 på grund av datatillgång. Detta innebär att analysen inte innefattar de förändringar av nya tjänster och minskat belopp som skedde 2016 och 2017.

Antal utförare och utbetalt belopp

Figur 1 visar årlig statistik gällande antalet utförare och belopp.¹⁵ Vi ser en konstant ökning av utbetalt belopp över tid fram till och med 2016. Det är tydligt att antalet utförare ökar de fem första åren för att sedan stagnera 2015. Det är intressant att notera är att för de två efterföljande åren 2016 och 2017 ökar antalet utförare igen. Trots detta ser vi en minskning i totalt utbetalt belopp för 2017. Ökningen av antal utförare kan vara en konsekvens av ändringar i RUT-avdraget med avseende på vilka typer av tjänster som det är möjligt att göra skattereduktion för.¹⁶ Inom ramen för denna studie har vi inte tillgång till data på utförarnivå för åren 2016 och 2017 och kan därför inte utforska det närmare. I en framtida

¹¹ För att ingå måste minst en person klassas som förvärvsarbetande på arbetsstället.

¹² ROT (Renovering, Ombyggnad, Tillbyggnad), är samlingsbenämning på åtgärder för att renovera och förbättra befintliga byggnader och har funnits i olika tappningar sedan 1993.

¹³ Detta bygger på Skatteverkets definition, och innefattar de företag som haft en betydande del av verksamheten kopplade till RUT-tjänster till skillnad från samtliga företag som använt avdraget. Denna definition förklaras närmare i avsnitt 3.

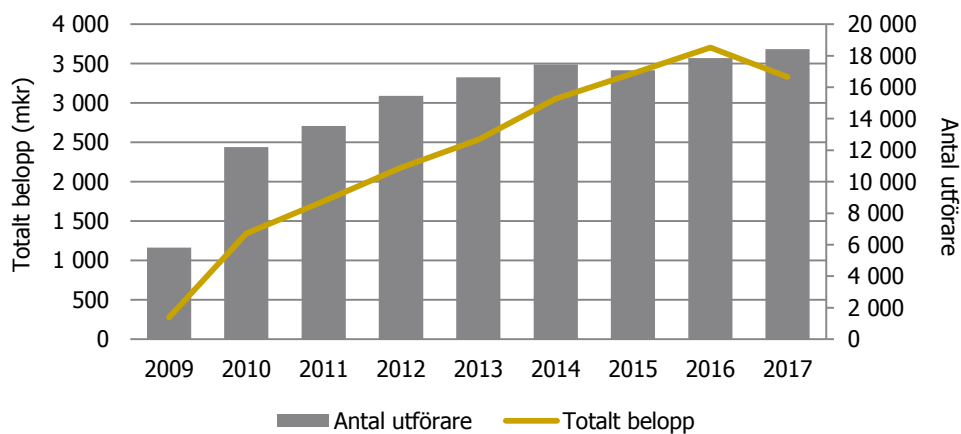
¹⁴ Se <https://www.sydsvenskan.se/2017-07-24/rot-och-rut-oftare-till-utlandska-foretag>

¹⁵ Data för 2009 mäts från 1 juli då reformen omgjordes till fakturamodellen.

¹⁶ Se avsnitt 2.1.1 för de tjänster som tillkom 2016 och 2017.

studie skulle det vara intressant att studera effekterna av förändringarna i utformningen av RUT-avdraget.

Figur 1 Totala antalet utförare och utbetalt belopp 2009–17

Källa: Skatteverket

2 Bakgrund och mål med reformen

2.1 RUT-reformen

2.1.1 Bakgrund

Den 1 juli 2007 infördes nya permanenta regler som innebar att privatpersoner kan få skattereduktion i samband med att man anlitar någon att utföra hushållsarbete, så kallade RUT-arbeten. Skattereduktionen innebar att man fick dra av 50 procent av utgifterna för hushållsarbete utan att överstiga 50 000 kr per person och år. Om skattekostnaderna understeg 1 000 kr gavs ingen skattereduktion. I regeringspropositionen 2006 föreslogs ett antal hushållsnära tjänster som skulle omfattas av skattereduktionen.¹⁷ Listan på hushållsnära tjänster har sedan dess utökats. I faktaruta 1 nedan listas de tjänster som räknas som en RUT-tjänst under tidsperioden för denna analys. Från 2016 tillkom ett antal nya tjänster som köparen fick göra avdrag för, bland annat fler trädgårdstjänster, flytttjänster, och IT-tjänster. Från 2017 får köparen även göra avdrag för underhåll och reparationer av vitvaror, datorer, surfplattor, tv och tv-spel. Från 2016 försvann också några tjänster. Matlagning, bartendertjänster samt städtjänster av ”lyxig” karaktär, exempelvis poolstädning, slopades. Städtjänsterna skulle vara av enkel och vardaglig karaktär, alternativt flyttstädning.¹⁸

Faktaruta 1

Hushållsarbeten som innefattas av RUT-avdraget 2009–15

- Städarbete eller annat rengöringsarbete
- Vård av kläder och hemtextilier
- Matlagning
- Snöskottning
- Skötsel av tomt eller trädgård i form av häck och gräsklippning
- Krattning och ogrärensning
- Omsorg och tillsyn som en fysisk person behöver samt barnpassning
- Läxhjälp*

Anm.* Läxhjälp introducerades den 1 januari 2013 men togs sedan bort 1 augusti 2015.

Hushållsarbetet ska i huvudsak vara utfört i eller i nära anslutning till den sökandes bostad. Den som söker skattereduktion ska ha fyllt 18 år och den som utför tjänsten ska inneha F-skattsedel.¹⁹ Ett annan viktig tidpunkt med avseende på RUT är den 1 juli 2009, då nya administrativa rutiner infördes i form av fakturamodellen, vilket innebär att företaget (säljaren) när de fakturerar kunden direkt drar av hälften av arbetskostnaden. Företagaren kan sedan ansöka om resterande belopp för arbetskostnaden hos Skatteverket när fakturan är betald. Detta innebär en förenkling för köparen av RUT-tjänster. Tidigare låg ansvaret på köparen att ansöka om avdrag för RUT-tjänster. Skatteverket har följt upp fakturamodellen och de förenklingar som skedde i administrativt hänseende visar på positiva

¹⁷ Regeringen. Skattelättnader för hushållstjänster, m.m., Proposition 2006/07:94, Stockholm, 2007.

¹⁸ Se Skatteverkets hemsida www.skatteverket.se

¹⁹ SOU 2008:57. Skattelättnader för hushållstjänster, Betänkande av Hushållstjänstutredningen.

resultat. Utifrån Skatteverkets intervjuundersökningar kan det konstateras att det blivit smidigare och enklare för köparna av hushållstjänster att använda avdraget. För de företag som tillhandhåller sådana tjänster har den extra administrativa bördan inte uppfattats som något negativt och inte heller som något större problem.²⁰

En annan viktig tidpunkt är 1 januari 2016, då reglerna för RUT och ROT ändrades. De nya förutsättningarna för att använda RUT- och ROT-avdraget har sedan 2016 varit följande:

- ROT-avdraget sänks till max 30 procent av arbetskostnaden. RUT-avdrag medges fortfarande med 50 procent av arbetskostnaden.
- Det maximala avdraget för RUT-arbete halveras till 25 000 kr för personer som inte har fyllt 65 år. För att ha möjlighet att utnyttja 50 000 kr ska du ha fyllt 65 år vid årets ingång. ROT-avdrag medges fortfarande med 50 000 kr. De två avdragen räknas samman så att per person och år får man sammanlagt använda RUT- och ROT-tjänster till ett värde av maximalt 50 000 kronor.

Genom att Tillväxtanalys har tillgång till data för perioden 2009–15 och valt att studera reformen från 2010 (första året då helårsdata finns tillgängliga) påverkas inte analysen av de förändringar som skett från 2016 och framåt med avseende på vilka tjänster som köparen har rätt att dra av. För framtida studier skulle det vara av intresse att studera hur minskningen av beloppet och breddningen av tjänsterna påverkar företagen och sysselsättningen.

Till skillnad från ROT-reformen, som från början ansågs vara en temporär insats och tillkom som en skattereduktion mellan åren 1993–99 för att lösa byggbranschens konjunkturella svårigheter, har RUT-reformen sin bakgrund i diskussionen om strukturella problem på arbetsmarknaden. Det innebär att dessa två olika avdrag har utvecklats i skilda politiska sammanhang, där RUT-avdragen redan från början sågs mer som en strukturpolitisk åtgärd än en konjunkturpolitisk.²¹ Reformen kan ses i ljuset av den utveckling som skett på arbetsmarknaden, med stigande arbetslöshet under 1990-talet som sedermera har lett till en högre nivå av jämviktsarbetslösheten. Under början av 2000-talet försörjdes allt större grupper genom sociala ersättningar. En förändring som skedde till följd av att den strukturella arbetslösheten tilltog.²²

Förutom statens försök att stimulera sysselsättningen i den lågproduktiva tjänstesektorn har det funnits problem med svartarbete i samband med hushållens köp av hushållstjänster. Redan vid mitten av 1990-talet fick Riksskatteverket i regeringsuppdrag att både bedöma omfattningen av svartarbete och hur administrationen kring sådana tjänster skulle kunna förenklas.²³ Därefter har det gjorts ett antal utredningar kring detta, bland annat gjorde Skatteverket 2006 en kartläggning av omfattning och typ av tjänster som hushållen köper svart.²⁴ Denna kartläggning följdes sedan upp 2011 med ytterligare en kartläggning kring RUT och ROT och hur svartarbetet har påverkats av dessa reformer.²⁵ Skatteverket fokuserade på två frågor, dels hur skattereduktionen för HUS-arbete (det vill säga RUT och ROT tillsammans) påverkat svartarbetet, dels hur nya administrativa rutiner fungerat.

²⁰ Ibid, s 18.

²¹ Ibid, s 14.

²² Konjunkturinstitutet. Samhällsekonomiska effekter av skattelättnader för hushållsnära tjänster, 2005:7. Stockholm: Konjunkturinstitutet, s 31f.

²³ Riksskatteverket. Redovisning av privata tjänster, Rapport 1996:5. Stockholm: Riksskatteverket, 1996.

²⁴ Skatteverket. Svartköp och svartjobb i Sverige, Rapport 2006:4. Stockholm: Skatteverket, 2006.

²⁵ Skatteverket. Om RUT och ROT och VITT och SVART, Rapport 2011:01. Stockholm: Skatteverket, 2011.

Resultaten från deras beteendemätningar visar att antalet svartköpande hushåll, med avseende på köp av städtjänster minskat med 10 procent sedan den tidigare svartarbetskartläggningen (2005).²⁶ Städtjänster är den dominerande formen som inhandlats av RUT-köpare, närmare 90 procent av köpta arbetstimmar var 2010 relaterad till köp av städtjänst. Det som är speciellt med städning är att det är inte några stora produktivitetsskillnader mellan att göra det själv för en frisk person eller låta en professionell utövare göra jobbet. Det innebär att prisfrågan blir väldigt viktig och avgörande för köparnas val. Skattekilarna (som utgör en viktig del av prisskillnaderna mellan svart och vitt arbete) får på så sätt betydelse för hur köparna agerar.

Andra europeiska länder var tidigare med att införa liknande reformer

Under 1990-talet gjordes två centrala tjänsteutredningar i Sverige som båda föreslog skattelättnader för ROT- och RUT-tjänster.²⁷ Utredningarna ledde inte till någon proposition i riksdagen, men i ett flertal europeiska länder (Norge, Finland, Belgien, Danmark, Tyskland, Nederländerna och Frankrike) fanns en allt starkare uppfattning om att nya arbeten skulle kunna skapas genom skattelättnader på hushållstjänster. Detta ledde till slut till införande av skattelättnader på sådana tjänster i flera länder.²⁸

I ett europeiskt perspektiv är det inget nytt med lägre skatter på hushållsnära tjänster utan det har testats i ett antal länder redan från 1990-talets början. Dock har länderna använt sig av olika metoder för skattelättnader för hushållsnära tjänster för att minska skattekilarna mellan obeskattat och beskattat arbete. Exempelvis skatteavdrag, företagssubventioner, servicecheckar och skattereduktioner. De olika metoderna har haft likartade målsättningar, det vill säga:

- ”minska skattekilarna mellan obeskattat och beskattat arbete för att öka hushållens efterfrågan på hushållstjänster
- främja etableringen av nya marknader och öka sysselsättningen i den privata tjänstesektorn
- hjälpa lågutbildad arbetskraft in på arbetsmarknaden
- minska svartjobbbandet i den privata tjänstesektorn”²⁹

Den europeiska kontexten är relevant för att förstå bakomliggande orsaker till varför liknande åtgärder har införts för att stimulera sysselsättningen. I stora drag kan dessa reformer och insatser ses som försök i likartade europeiska välfärdsstater som har samma typ av sysselsättningsproblem. Det är europeiska välfärdsstater som i grunden har en starkt reglerad arbetsmarknad med små löneskillnader, och där lönerna är relativt höga för arbeten som inte kräver mycket utbildning. Denna typ av insats kan därför ses i ljuset av europeiska välfärdsstaters försök att stimulera vissa delar av tjänstenäringarnas sysselsättning utan att alltför mycket påverka och avreglera arbetsmarknaden.³⁰ Tillväxtanalys kommer under hösten 2018 publicera ett pm inom samma ramprojekt som har till syfte att

²⁶ Ibid, s 11.

²⁷ SOU 1994:43. Tjänsteutredningen och SOU 1997:17. Tjänstebeskattningsutredningen.

²⁸ Nyberg, A. RUT avdraget – subventionering av vit sysselsättning eller av höginkomsttagarnas fritid? Fronesis, nr.42–43 (2013), s.114–130.

²⁹ Konjunkturinstitutet. Samhällsekonomiska effekter av skattelättnader för hushållsnära tjänster, 2005:7. Stockholm: Konjunkturinstitutet, s 31f.

³⁰ Carbonnier, C. & Morel, N. (red.) Work and welfare in Europe, The Political Economy of Household Services in Europe, England: Palgrave Macmillan, 2015.

mera i detalj granska och identifiera liknande åtgärder i andra europeiska länder och de resultat som insatserna har lett till. Det innehåller en kunskapsöversikt med fokus på att granska resultaten av tidigare utredningar och utvärderingar i både Sverige och andra länder.

Reformens förändringslogik

För att motivera den här typen av insatser finns i bakgrunden en relativt robust ekonomisk teori som reformen förlitar sig på när det gäller att förklara hushållens val mellan hushållsarbete, marknadsarbete och fritid. Inom ramen för detta ryms teorier om hur beskattningen och förändringar i beskattningen påverkar den samhällsekonomiska effektiviteten, sysselsättningen och arbetsutbudet. Det är dessa teorier som utgör utgångspunkten för vilka effekter som kan tänkas genereras i samband med att man genomför en liknande reform som RUT-reformen. Utgångspunkten i dessa teorier är att ökad specialisering leder till ökad effektivitet vilket innebär att hushållet vinner på att låta marknaden producera en hel del av de varor och tjänster som de själva skulle kunna utföra. Det gäller så länge det är en lägre kostnad för hushållen att köpa än att producera själva. Om alla tjänar lika mycket och det inte finns några skatter är det endast skillnader i produktivitet som bestämmer prisrelationen och grunden för byte mellan hushåll. Till skillnad från andra verksamheter vet vi att det är relativt små produktivitetsskillnader mellan att genomföra hushållsnära tjänster själv i hemmet eller med hjälp av aktörer på marknaden. Det innebär att priset på tjänsten kommer att få betydelse för hushållens val.

Vi vet att när skatter införs förändras prisrelationen mellan hushållets produktion och marknadsproduktionen. Vi får en skattekil som påverkar priset på hushållsnära tjänster på marknaden i relation till att genomföra den själv. Denna skattekil påverkar också kostnaderna för arbetskraft och det belopp som erhålls av den person som utför arbetet. Skattekilens påverkar incitamenten negativt och bidrar till effektivitetsförluster (dödvikt-förluster). Denna effektivitetsförlust kan vara olika stor beroende på efterfrågans och utbudets elasticitet. I det stora hela innebär det att ju större skattekil är desto större är incitamenten för egen produktion och svartarbete. Det är just detta som man vill få bort med hjälp av RUT-reformen, där skattereduktionen bidrar till att minska skattekilens och göra vit tjänsteproduktion mera konkurrenskraftig i förhållande till svart sådan samt göra den egna tjänsteproduktionen mindre attraktiv än att köpa den på marknaden. Lägre skatter på arbete kan förflytta den ekonomiska aktiviteten till marknaden från egen och svart produktion.

Det är även viktigt att ha med sig att löne- och produktivitetsskillnader mellan köpare och säljare av hushållsnära tjänster har betydelse för hur attraktivt det är att köpa tjänsten. Antingen måste det finnas stora produktivitetsskillnader mellan den som köper tjänsten och den som utför den eller att den som köper tjänsten tjänar tillräckligt bra, det vill säga ha en lön som är tillräckligt hög för att det ska löna sig att köpa tjänsten. Samtidigt måste den som utför tjänsten ha en möjlighet att försörja sig på arbetet. Om både köparen och säljaren har samma lön måste säljaren ha mycket högre produktivitet än köparen. Det som är problemet för säljaren av hushållsnära tjänster är att produktivitetsskillnaderna är ganska små mellan säljaren och köparen av själva tjänsten.³¹ Värdet för köparen av att köpa tjänsterna på marknaden blir begränsat om det inte kan stimuleras med hjälp av reducerade priser eller en mindre skattekil på tjänsten.

³¹ Detta under förutsättning att en är frisk och har ork, vilket kan förklara till att många pensionärer köper RUT-tjänster eftersom produktivitetsskillnaden mellan köpare och säljare i det fallet är större.

Det är inte bara priset som påverkar valet av tjänst utan även hushållens preferenser. Det är just hur dessa förändras eller inte som kan förklara hushållens val mellan att köpa tjänsten på marknaden eller genomföra den själv. Vad vi vet är att dessa preferenser påverkas i hög grad av hushållens:

- tidsanvändning
- budget och konsumtionsförmåga

För att förstå hur effektiv reformen kan bli behöver det finnas ett fokus på just hushållens restriktioner och uppfattningar om substituerbarhet, men även restriktioner och krav från arbetsmarknaden kan påverka hushållens preferenser och beslut. Hushållens preferenser avgör till stora delar i vilken grad olika aktiviteter är substituerbara med varandra. Om inte hushållen gör någon skillnad mellan olika aktiviteter är de perfekta substitut. Det är dessa antaganden om substituerbarhet som avgör effekterna av en skattelättnad för hushållsnära tjänster och är centrala att ha med sig i diskussionen om hur skatter påverkar arbetsutbudet. Effekterna på arbetsutbudet säger i sin tur något om hur nivån på specialiseringen i ekonomin och sysselsättningen har förändrats.³²

Risker med att subventionera branscher

Huvudproblemet med att subventionera branscher är att det påverkar relativpriserna. Om vi reducerar priset på vissa tjänster och branscher i relation till andra kommer det att leda till en omfördelning av resurser i ekonomin. Arbetskraft kommer att förflyttas från den ena branschen till den andra om skatterna är lägre oavsett om den andra branschen är mer produktiv än den andra.³³ Speciellt riskfyllt är detta när vi stimulerar lågproduktiva branscher, det vill säga vi kan få en omfördelning av resurser från mera högproduktiva branscher till lågproduktiva. De negativa effekterna av sådana åtgärder blir mindre om jämviktsarbetslösheten påverkas, det vill säga skattesubventionen leder till fler varaktigt sysselsatta inom denna bransch av personer som varit utanför arbetsmarknaden. Ett ytterligare riskmoment med den här typen av skattesubventioner är att den kan låsa in arbetskraft i lågproduktiva sektorer som skulle kunna användas mera effektivt i andra sektorer. Ett tredje problem är att personer stimuleras att starta företag under specifika förutsättningar som i förlängningen inte är långsiktigt bärkraftiga utan potentiellt temporära subventioner. Det finns ett tydligt riskmoment för bakslag för företagen och negativa effekter om subventionen tas bort eller reduceras. På grund av denna problematik är det viktigt att RUT-reformen bidrar till att få in långtidsarbetslösa och personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Det finns positiva effekter av att få ett ökat inträde på arbetsmarknaden men det kan riskeras att ”ätas upp” av inlåsnings effekter och/eller undanträngningseffekter (dödvikts- och substitutionseffekter) beroende på vilka sysselsättningsgrupper som reformen påverkar.

2.1.2 Regeringens mål med reformen

Som vi nämnt tidigare infördes RUT-reformen av arbetsmarknadsskäl. Det finns studier som visar att hushållsarbetet tar en hel del tid i anspråk.³⁴ Framför allt finns det skillnader mellan män och kvinnor i hur mycket tid som läggs ned på oavlönat hushållsarbete. Det

³² Konjunkturinstitutet. Samhällsekonomiska effekter av skattelättnader för hushållsnära tjänster, 2005:7. Stockholm: Konjunkturinstitutet, ss 15–23.

³³ Under förutsättning att efterfrågan ökar när priset sänks.

³⁴ SCB. Levnadsförhållanden rapport 123, Nu för tiden. En undersökning om svenska folkets tidsanvändning år 2010/11. Örebro: SCB, 2012.

finns en stor sysselsättningspotential om det privata hushållsarbetet kan omvandlas till marknadsarbete. En sådan ökad specialisering i samhället skulle bidra till ytterligare effektiviseringar.³⁵ Det är också en möjlighet för sysselsatta kvinnor att dra ned på sitt oavlönade hushållsarbete, vilket i förlängningen skulle kunna bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden.³⁶ Det finns en potential för en ny marknad för hushållstjänster, där nya företag kan komma in och antal sysselsatta ökar i samband med att staten stimulerar efterfrågan på hushållsnära tjänster med hjälp av en skatte-reduktion. Vid införandet av RUT-reformen angav regeringen följande mål:

1. Att omvandla svart arbete till vitt.
2. Att möjliggöra för män och kvinnor att öka sin tid på arbetsmarknaden, det vill säga utökat arbetsutbud.
3. Att möjliggöra för flera korttidsutbildade att komma in på arbetsmarknaden.
4. Att såväl kvinnor som män ska kunna kombinera familjeliv och arbetsliv på lika villkor.³⁷

Av dessa mål utvärderar denna studie endast det tredje målet. Som vi tidigare har nämnt har ett antal aktörer utrett andra av regeringens mål. Skatteverket har till exempel gjort två utredningar om RUT-reformens effekter på att omvandla svartarbete till vitt arbete.³⁸ Konjunkturinstitutet har analyserat effekter på arbetsutbudet och sysselsättningen samt omvandlingen från svart arbete till vitt.³⁹ IFAU har tidigare utrett den rättsliga regleringen av hushållstjänster samt kommenterat förändringar i RUT-reformen i ett remissförslag.⁴⁰ Vi har även andra forskare som analyserat RUT-reformen i artiklar etc. med fokus på förändringar i arbetsutbudet och jämställdhetsaspekter.⁴¹ Framför allt har jämställdhetsaspekter rönt relativt stort intresse.

Förutom dessa studier och de som nämns i introduktionen finns ett antal deskriptiva sammanställningar av både utförare och köpare av RUT-tjänster gjorda av exempelvis SCB. Fokus i dessa studier har varit olika, allt från köparna till företagstillkomst och jobbskapande.⁴² SCB bekräftar i en sammanställning att både antalet anställda och företag har ökat kraftigt mellan 2010 och 2013.⁴³ I en nyligen gjord sammanställning som DN beställt från SCB visar att företag som drivs av utrikes födda kvinnor skapar arbete för andra utrikes födda och då speciellt för andra kvinnor.⁴⁴ Även i många andra sammanställningar pekar resultaten på att antalet företag och arbete har ökat sedan reformens införande. Många är dock gjorda av bransch- och andra intresseorganisationer i lobby-

³⁵ Givet att det finns produktivitetsskillnader mellan eget hushållsarbete och hushållstjänster på marknaden.

³⁶ Denna reform möjliggör även att män kan köpa sig fria från oavlönat hemarbete vilket inte skulle öka jämställdheten. Det är också tveksamt att det skulle öka jämställdheten om det är kvinnor som utför de avlönade hushållstjänsterna.

³⁷ Regeringen. Skattelättnader för hushållstjänster, m.m., Proposition 2006/07:94, Stockholm, 2007.

³⁸ Skatteverket. Svartköp och svartjobb i Sverige, Rapport 2006:4. Stockholm: Skatteverket, 2006 och Skatteverket. Om RUT och ROT och VITT och SVART, Rapport 2011:01. Stockholm: Skatteverket, 2011.

³⁹ Konjunkturinstitutet. Samhällsekonomiska effekter av skattelättnader för hushållsnära tjänster, 2005:7. Stockholm: Konjunkturinstitutet.

⁴⁰ IFAU. Regleringen av arbetsmarknaden och anställningsförhållanden för hushållstjänster 2006:7, Uppsala, 2006.

⁴¹ Exempelvis Nyberg, A. RUT avdraget – subventionering av vit sysselsättning eller av höginkomsttagarnas fritid? *Fronesis*, nr.42–43 (2013), s.114–130.

⁴² Se exempelvis https://www.scb.se/sv/_/Hitta-statistik/Artiklar/Manga-nya-foretag-i-stadbranschen/

⁴³ Se https://www.scb.se/sv/_/Hitta-statistik/Artiklar/Manga-utrikes-fodda-i-RUT-foretag/

⁴⁴ Se <https://www.dn.se/ekonomi/kvinnliga-foretagare-skapar-jobb-for-utrikes-fodda/>

syfte.⁴⁵ En studie med fokus på köparna visar att hushåll som använt sig av RUT-tjänster ökar gifta kvinnors arbetsutbud vid avdrag som motsvarar 40–80 timmar per år. De visar också att det är mer vanligt med köpare som har längre utbildning och högre inkomster.⁴⁶

Generellt sett kan det konstateras att de flesta av dessa utredningar har några år på nacken och genomförts i samband med RUT-reformens inträde. Fokus har i första hand legat på att analyserat regeringens mål 1 och 4, det vill säga från svart till vitt och jämställdhetsaspekter. En central del i regeringens målsättningar berör hur RUT-reformen kommer att påverka arbetsutbudet, som kan ha positiva effekter på både sysselsättningen, specialiseringen i ekonomin samt jämställdheten.

Från ett tidigt stadium fanns det höga förväntningar på att RUT-reformen skulle kunna bidra till relativt stora sysselsättningseffekter. Två tjänsteutredningar under 1990-talet gjorde lite olika bedömningar. Den ena utredningen räknade med att omkring 25 000 nya arbetstillfällen medan den andra utredningen bedömde att skattesänkningarna skulle kunna skapa 60 000 nya arbetstillfällen. Tillväxtanalys ser följande fyra viktiga syften med RUT-reformen.

Att möjliggöra för flera korttidsutbildade att komma in på arbetsmarknaden

Tidigare har det angivits att det finns tre huvudskäl till att reformen skulle kunna öka den formella sysselsättningen. Ett är att köparna av hushållstjänster ökar sitt arbetsutbud, ett annat är svarta hushållstjänster omvandlas till vita och ett tredje är att arbetslösa och personer utanför arbetskraften kan finna nya arbetstillfällen inom den hushållsnära tjänstesektorn. Tidigare har reformens förmåga till att öka arbetsutbudet granskats, man har då funnit att det finns en hel del som talar för att effekterna på RUT-köparnas arbetsutbud kommer att vara relativt små. Skälen till detta är att det är många av köparna till RUT-tjänster som inte använder sig av dessa tjänster på regelbunden basis utan mera sällan, vilket då sannolikt inte påverkar RUT-köparens arbetsutbud. Ett annat skäl är att många pensionärer använder sig av dessa tjänster och deras motiv för att köpa tjänster kan vara att de har svårt att utföra dem själva och inte för att utöka sin egen arbetstid. Ytterligare ett skäl till att det är svårt att påverka köparnas arbetsutbud är att de hellre väljer att öka fritiden än att öka arbetsutbudet. Det har även funnits en tilltro till att det är framför allt deltid arbetande kvinnor som skulle utöka sitt arbetskraftsutbud,⁴⁷ men ofta finns det andra skäl till varför de valt att arbeta deltid som väger tyngre än att man ska hinna med hushållsarbetet.⁴⁸

Den ökade efterfrågan på hushållstjänster skulle således främst leda till ökad sysselsättning bland arbetslösa och de personer som står utanför arbetsmarknaden. I tidigare undersökningar har man inte kommit åt detta och vi vet inte heller vad som sker efter att de har fått en RUT-anställning – blir de kvar eller går det vidare till andra anställningar?⁴⁹ Eftersom tidigare resonemang och undersökningar kan anta att effekten på RUT-köparnas arbetsutbud och omvandlingen från svart till vitt arbete har en relativt begränsad sysselsättnings-effekt. Därmed kommer reformens påverkan på den strukturella arbetslösheten, dvs.

⁴⁵ Exempelvis utförda av Företagarna och Almega.

⁴⁶ Halldén, K. & Stenberg, A. Ökat RUT-avdrag kvinnors arbetsmarknadsutbud? *Ekonomisk Debatt*, 43:2 (2015), s.52–62.

⁴⁷ SOU 1997:17. Tjänstebeskattningsutredningen.

⁴⁸ Nyberg, A. RUT avdraget – subventionering av vit sysselsättning eller av höginkomsttagarnas fritid? *Fronesis*, nr.42–43 (2013), s.114–130.

⁴⁹ *Ibid*, s 126f.

sysselsättningen för arbetslösa och de som är utanför arbetskraften, att vara central när man ska bedöma reformens värde ur ett sysselsättningsperspektiv.

Ökad jämställdhet mellan män och kvinnor (reducera antalet timmar som kvinnor lägger ned på oavlönat hushållsarbete och utökat arbetsutbud på marknaden)

Det finns en central jämställdhetsdimension i just denna reform. Reformen skulle kunna leda till att kvinnor lägger ned mindre tid på oavlönat hushållsarbete och istället utökar arbetsutbudet på marknaden. Frågan är vad som skett, har vi fått fler sysselsatta kvinnor inom hushållstjänster, men inte att kvinnor som köper RUT-tjänster ökar sitt arbetsutbud? I denna studie undersöker vi inte denna fråga, är de centrala för att bedöma reformens jämställdhetsdimension. Utifrån tidigare resonemang vet vi att det kan vara svårt att påverka köparnas arbetsutbud, vilket innebär att förväntningarna på reformen kan vara för högt ställda i det här avseendet. Frågan är vad som blir kvar av reformens jämställdhetsambitioner om inte detta slår in? En annan viktig dimension som angränsar till jämlikhetsproblematiken är att sänkta skatter på hushållstjänster har fördelningseffekter. De som köper eller utför tjänsterna kommer att gynnas på ett eller annat sätt medan de som varken köper eller utför tjänsterna inte gynnas utan endast bidrar till att betala för RUT-tjänsterna.⁵⁰ Frågan är vem som egentligen som får det bättre av denna reform? Det är därför av värde att inte bara fråga sig vem som efterfrågar dessa tjänster utan även vem som producerar dessa tjänster. Den negativa sidan kan bestå i inlåsnings effekter, där risker finns att man ytterligare segmenterar och låser in kvinnor i så kallade traditionella kvinno-dominerande arbeten och sektorer som är dåligt betalda. Det vill säga vi förstärker en struktur som redan finns.

Långsiktiga effekter på sysselsättningen – en minskning av jämviktsarbetslösheten

Det kan vara viktigt att ha i åtanke att för att sysselsättningen i hela ekonomin ska stiga måste arbetsutbudet öka och arbetslösheten minska. Ökad efterfrågan i en bransch kan leda till ökad sysselsättning i den branschen men samtidigt till minskad sysselsättning i en annan bransch. Frågan är om den ökade efterfrågestimulansen leder till en ökad total sysselsättning i ekonomin eller inte. Reformens förmåga att skapa varaktig sysselsättning och att den riktar sig till personer som är arbetslösa eller utanför arbetskraften ökar möjligheten att påverka jämviktsarbetslösheten på ett positivt sätt. Det kan även finnas andra långsiktiga positiva effekter av reformen i form av att sysselsättningen leder till nya karriärvägar och utveckling för enskilda individer på lite längre sikt.

Ökad specialisering och skapande av ny marknad för hushållstjänster (fler och växande företag)

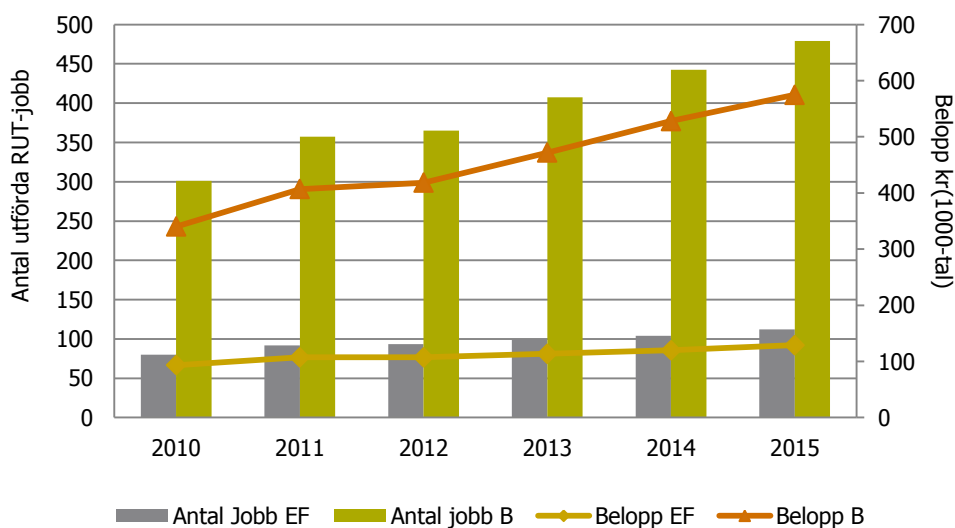
Ökad specialisering i ekonomin genererar ökad effektivitet i samhället. Om resurserna allokeras mer effektivt, där individer använder resurser och tid på ett mera optimalt sätt kan reformen bidra till ökad effektivitet i samhället. Ökad specialiseringen leder inte enbart till ökade anställningar, utan kan även leda till fler företagare som specialiserar sig på att utveckla företag inom hushållstjänster. Det finns dock inte något mål angående hur många nya företag som man förväntar sig att denna reform ska leda till. RUT-reformen är i första hand ett sätt för staten att skapa anställningar i tjänstenäringar, men reformen kan även leda till fler företagare.

⁵⁰ Konjunkturinstitutet. Samhällsekonomiska effekter av skattelättnader för hushållsnära tjänster, 2005:7. Stockholm: Konjunkturinstitutet, s 21f.

3 Fler jobb i fler och växande RUT-företag?

För att kunna analysera och utforska det näringspolitiska målet om *fler jobb i fler och växande företag* behöver vi fördjupa oss i de företag som utfört RUT-tjänster.⁵¹ Av samtliga företag som har utfört minst en RUT-tjänst och fått en utbetalning tar vi i ett första steg ut de företag som har gjort minst en löneutbetalning det aktuella året.⁵² I nästa steg väljer vi ut de företag som klassificeras som RUT-nischade. Analysen i denna studie är baserad på så kallade RUT-nischade företag enligt Skatteverkets definition. Detta innebär att för att klassificeras som ett RUT-nischat företag måste minst 10 procent av företagets löneutbetalningar vara kopplat till RUT-tjänster.⁵³ Företag som endast har utfört några enstaka RUT-uppdrag och för vilka endast en liten del av företagets verksamhet påverkas av RUT ingår inte i våra analyser. För att få en mera detaljerad beskrivning av selektionen och bortfallet av företag i varje steg för att ta fram huvudpopulationen i denna studie.⁵⁴ I vissa avseenden presenterar vi statistik separat för bolag respektive enskild firma.⁵⁵ I viss mån är det intressant att studera olika företagsformer separat, då vi ser att det finns skillnader mellan dessa, främst avseende storlek men också att enskilda firmor i större utsträckning är försörjningsföretag.

Figur 2 Genomsnittligt utbetalt belopp och utförda RUT-tjänster, enskild firma och bolag

Anm. EF=enskild firma, B= bolag. Statistiken avser samtliga RUT-nischade företag

Källa: RUT och egen bearbetning

⁵¹ För beskrivning av dessa tjänster se avsnitt 2.1.1.

⁵² Information om löneutbetalning kommer från jobbregistret.

⁵³ För fullständig definition och förklaring, se bilaga 5 i Skatteverket. Om RUT och ROT och VITT och SVART, Rapport 2011:01. Stockholm: Skatteverket, 2011. Andelen av totala antalet jobb och begärt belopp för icke RUT-nischade företag är låg, och utgör endast 6–7 procent.

⁵⁴ Se Bilaga 1 Urvalsprocessen av RUT-nischade företag 2010–15

⁵⁵ Med "bolag" menar vi de juridiska formerna; aktiebolag, handels- eller kommanditbolag samt ekonomisk förening.

Utförda RUT-jobb per företag har ökat kraftigt under den studerade perioden. Figur 2 visar genomsnittligt utbetalt belopp och utförda RUT-jobb för de RUT-nischade företagen mellan 2010 och 2015 uppdelat på bolag och enskild firma. För bolagen har utbetalt belopp ökat, från cirka 300 000 kr i genomsnitt år 2010 till 479 000 kr år 2015. Antal utförda RUT-jobb per RUT-företag, har i genomsnitt ökat med drygt 200 jobb 2015 jämfört med 2010. För enskilda firmor har också en aktivitetsökning i utförda RUT-jobb skett, om något svagare under den undersökta perioden. Det kan konstateras att antalet utförda jobb per företag i genomsnitt har ökat från 80 till 112. Det genomsnittliga utbetalda beloppet för RUT-tjänster har också ökat för enskilda firmor från 93 000 kr per år 2010 till 129 000 kr per år 2015.

3.1 RUT-nischade företag

Detta avsnitt visar beskrivande statistik gällande de RUT-nischade företagen och avser samtliga företagsformer om inte annat anges. Statistiken är baserad på de RUT-nischade företag som återfinns i registret för Företagens Ekonomi (FEK).⁵⁶

De RUT-nischade företagen utgör cirka 55–60 procent av samtliga företag som använt sig av RUT-avdrag men står för cirka 90–94 procent av utbetalt belopp.⁵⁷ Vidare finns det en betydande andel av företagen som även använt sig av ROT-avdrag och vissa i så stor utsträckning att de kan klassificeras som ROT-nischade.⁵⁸ Dessa utgör cirka 20 procent av samtliga RUT-nischade företag och studeras närmare i avsnitt 3.1.3.

Tabell 1 Deskriptiv statistik RUT-nischade företag

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antal RUT-nischade företag (FEK)	6 699	7 679	9 029	9 852	10 354	10 402
Varav andel bolag	31,7 %	32,9 %	38,3 %	34,8 %	35,8 %	37,2 %
Varav andel enskild firma	68,2 %	67,1 %	61,7 %	65,2 %	64,2 %	62,8 %
Genomsnittlig ålder (år)	3,3	3,0	3,3	3,5	3,6	3,9
Antal nybildade företag	1 811	2 024	2 101	2 198	2 100	1 910
Andel nybildade företag	27,0%	26,4%	23,3%	22,3%	20,3%	18,4%
Andel av företagen som bildats sedan fakturamodellen ¹	49,3 %	57,5 %	70,1 %	74,8 %	78,9 %	81,6 %
Andel som utfört ROT-tjänster	31,8 %	24,7 %	26,0 %	24,4 %	23,8 %	23,9 %
Andel som också är ROT-nischade ²	26,7 %	20,4 %	21,7 %	20,3 %	19,5 %	19,1 %

Anm.1. Endast de företag som finns i FAD är inkluderade i denna statistik då vi behöver uppgifter om bildningsår. Detta innefattar drygt 80 procent av de RUT-nischade företagen. 2. Andel av de företag som finns i FEK. ROT-nischade är definierade på samma sätt som RUT-nischade, se fotnot 1.

Källa: FEK, Jobbregistret, RUT, ROT och egen bearbetning

Tabell 1 visar deskriptiv statistik på de RUT-nischade företagen. Andelen utförare som klassas som bolag har ökat relativt enskilda firmor över tid, även om den senare kategorin utgör den större andelen av RUT-utförare.

⁵⁶ Bortfallet av företag och hur stor andel de står för av samtliga RUT-utbetalningar finns i Bilaga 2 Bortfall av RUT-nischade företag i FEK.

⁵⁷ För fullständig bild av de icke RUT-nischade företagen se Bilaga 3 Bortfall av företag i selektion av RUT-nischade företag.

⁵⁸ ROT-nischade företag definieras på liknande sätt som RUT-nischade.

Nybyggda företag⁵⁹ utgör en relativt stor andel av den totala RUT-företagsstocken. Antal nybyggda företag ökar fram till år 2013 för att sedan minska något 2014 och 2015. Under reformens tidiga år (2010 och 2011) utgjorde nybyggda företag cirka 27 procent av det totala antalet RUT-nischade företag, men det har sedan dess minskat något. Trots minskningen utgör de nybyggda företagen nästan 20 procent av företagsstocken 2015. Utöver dessa har också nya företag bildats genom uppdelning eller hopslagning och utgör mellan 1–2,5 procent av RUT-företagen. Andelen nybyggda företag är större bland de RUT-nischade än för företagsstocken generellt i Sverige, där andelen nybyggda företag per år är cirka 12–14 procent. Jämför vi med totala antalet nybildningar, det vill säga som andel av samtliga nybyggda företag i Sverige, utgör de RUT-nischade företagen en begränsad andel, mellan 1–1,5 procent av totala antalet nybildningar. Vi kan se att RUT-nischade företag har bidragit till nybildningar av företag och har under tidsperioden ökat som andel av den totala företagsstocken från 0,75 till 0,95 procent.⁶⁰ De RUT-nischade företagen är relativt nya, den genomsnittliga åldern ligger mellan tre och fyra år. En stor och växande andel av RUT-nischade företag är byggda efter fakturamodellens införande 2009.⁶¹ Redan 2010 hade många av dessa nybildningar genomförts, cirka hälften av det totala antalet nybildningar kan kopplas till det första året efter fakturamodellens införande. I början av perioden var hälften av de företag som klassificerades som RUT-nischade företag redan på marknaden. Denna andel har sedan dess minskat kraftigt fram till 2015, då knappt 20 procent av de RUT-nischade företagen var företag som byggdes före 2009 vilket innebär att det är en relativt liten andel av företagen som är äldre än 6 år.

Tabell 1 visar också att en hög andel av de RUT-nischade företagen också utför ROT-tjänster, så kallade HUS-nischade företag.⁶² År 2015 är det nästan 25 procent av de RUT-nischade företagen som använder båda avdragen och nästan 20 procent som kan klassas som ROT-nischade. Vi kan dock konstatera att andelen som använder sig av båda avdragen minskar över tid. Denna speciella grupp analyseras närmare i avsnitt 3.1.3.

3.1.1 RUT-nischade företags lokaliseringmönster

Den geografiska spridningen av företagen presenteras i figur 3 och visar fördelningen av de RUT-nischade företagen för olika kommuntyper. Den geografiska fördelningen och förklaringen av kommuntyper återfinns i Bilaga 5 (sid. 52) och klassificeringen av kommuntyper är baserat på befolkningstäthet och närheten till storstad.⁶³ Drygt en tredjedel av företagen är placerade i en storstadskommun, och nästan 40 procent i en kommun nära en storstad. Det är tydligt att RUT-nischade företag lokaliserade på landsbygden och i mer avlägset belägna kommuner utgör en liten del av RUT-företagen. Närheten till en större stad tycks vara viktigt för dessa typer av företag. Den länsvisa statistiken visar att drygt 30 procent av de RUT-nischade företagen är lokaliserade till Stockholms län. Totalt är cirka 60 procent av de RUT-nischade företagen lokaliserade till storstadslänet vilket visar att de RUT-nischade företagen är koncentrerade till storstadsregioner.

⁵⁹ Nybyggda företag definieras enligt FAD-registret som helt nybyggda, alternativt att de inte fanns med i FEK året innan. Nya företag som bildas genom i hopslagning och uppdelning inkluderas inte i dessa siffror.

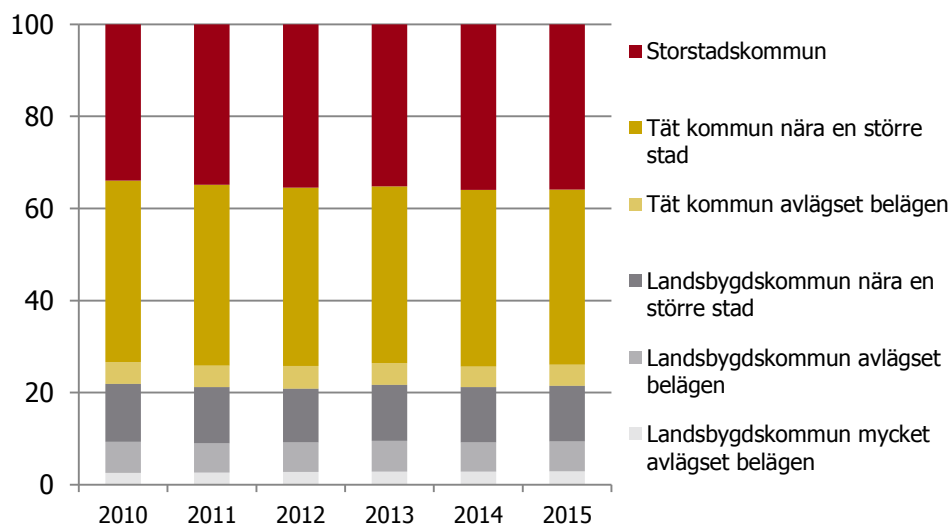
⁶⁰ Andelen företag som till någon utsträckning har använt sig av RUT-avdraget är mellan 1,3–1,5 procent.

⁶¹ Siffrorna för RUT-nischade företag som byggdes 2007 eller senare är betydligt högre. Andelen är 73,0 % (2010) och 88,6 % (2015).

⁶² RUT- och ROT-avdrag tillsammans benämns HUS-avdrag.

⁶³ Tillväxtanalys. Bättre statistik för en bättre regional- och landsbygds politik, PM:2014:04, Östersund: Tillväxtanalys, 2014.

Figur 3 Procentuell fördelning av företag efter typ av kommun

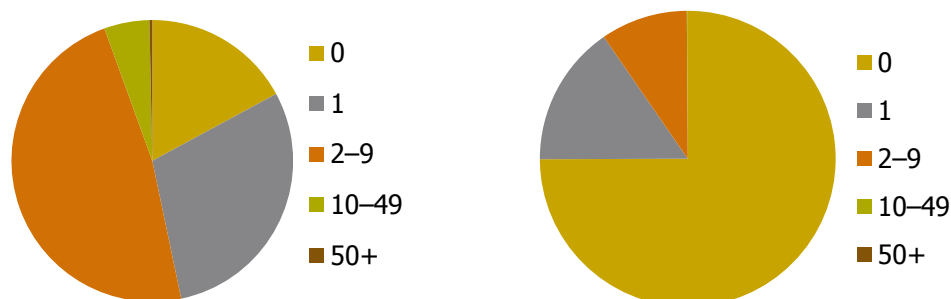

Källa: RUT, FEK och egen bearbetning

Knappt 1 procent av företagen har fler än ett arbetsställe, vilket innebär att företagen oftast är lokaliserade på endast ett ställe. En geografisk fördelning utifrån arbetsställen skulle därför inte avvika nämnvärt från figur 3. Utöver detta presenterar vi i avsnitt 3.3 den geografiska fördelningen av de sysselsatta i RUT-företagen, uppdelat på män och kvinnor. Granskar vi närmare var de RUT-nischade företagen har startas upp kan det konstaterats att cirka 35–38 procent av dessa företagsbildningar är lokaliserade till en storstadskommun och ungefär lika många till en tätbefolkad kommun nära en större stad. En trend som blir något starkare över tid. Andelen nya företag som bildas i landsbygdskommuner minskar över tid och står för mindre än 20 procent av de nybildade RUT-nischade företagen. Det finns därmed ett tydligt lokaliseringssmönster i nybildandet av RUT-nischade företag, där de geografiska koncentrationstendenserna tilltar över tid.

3.1.2 Branscutveckling och företagsdynamik

Figur 4 Fördelning av genomsnittlig företagsstorlek 2010–15, bolag (till vänster) och enskild firma (till höger)

Källa: FEK och egen bearbetning

Figur 4 visar den genomsnittliga fördelningen 2010–15 av företagsstorlek efter antal anställda⁶⁴ uppdelad på enskild firma och bolag. Generellt är företagen små. Bland bolagen är de flesta mikro-företag med mellan 2–9 anställda och väldigt få har mer än 50 anställda (ca 0,5 procent). Denna fördelning är relativt stabil över tid. Enskilda firmor med inga anställda utgör ungefär 75 procent av de RUT-nischade företagen,⁶⁵ ungefär 15 procent har en anställd, 10 procent 2–9 anställda och några få procent av företagen har mellan 10–49 anställda. I genomsnitt är det 3,9 anställda i bolagen och 0,6 anställda i enskilda firmor under den undersökta perioden.

Tabell 2 visar fördelningen av de fem största branscherna enligt tre-siffrig SNI-kod.⁶⁶ De fem största branscherna står för drygt 70 procent av alla de RUT-nischade företagens branschtillhörighet. Resultaten visar att dessa företag i hög grad är koncentrerade till några få branscher. Den bransch som dominerar är *Rengöring och lokalvård*. Det är en bransch som stärkt sin företagsandel över tid. Näst störst andel RUT-nischade företag hör till branschen *Andra konsumenttjänster*, följt av *Skötsel och underhåll av grönytor* och *Fastighetsrelaterade stödtjänster*. Inom branschen *Rengöring och lokalvård* klassas år 2015 drygt 40 procent som RUT-nischade företag av det totala antalet företag, en andel som har ökat från 30 procent år 2010. En liknande ökning har skett inom *Skötsel och underhåll av grönytor*, där andelen RUT-nischade företag utgjorde knappt 20 procent 2010, men ökade till 26 procent 2015. Trots att branschen *Andra konsumenttjänster* har näst flest andel av de RUT-nischade företagen, utgör dessa endast några få procent av samtliga företag inom denna bransch.

Tabell 2 Genomsnittlig procentuell fördelning av de fem största branscherna 2010–15

Bransch (3-siffrig nivå)	RUT-nischade	RUT-nischade (exkl. ROT-nischade)	HUS-nischade
Rengöring och lokalvård (812)	44,3	52,0	11,7
Andra konsumenttjänster (960) ¹	10,8	12,0	*
Skötsel och underhåll av grönytor (813)	8,4	8,2	9,1
Slutbehandling av byggnader (433) ²	5,0	2,0	17,9
Fastighetsrelaterade stödtjänster (811) ³	3,6	2,6	8,1
Byggnad av bostadshus och andra byggnader (412)	*	*	13,0
Övriga branscher	27,9	23,2	40,0

Anm. 1. Innefattar exempelvis läxhjälp, tvätt, inköp, gardinuppsättning. 2. Innefattar exempelvis måleriarbeten och installationer. 3. Innefattar exempelvis fastighetsunderhåll och mindre reparationer, städning i samband med fastighetservice. *Indikerar att den branschen inte utgör top 5 inom den grupperingen.

Källa: FEK, RUT, ROT och egen bearbetning

Företagsdynamik

Figur 5 visar den genomsnittliga graden av överlevnad för de RUT-nischade företagen samt andel företag som förblir RUT-nischade över tid.⁶⁷ År 0 motsvarar det år som företaget är RUT-nischat. År 1–År 5 motsvarar uppföljningsår. Överlevnadsgraden är relativt hög både i jämförelse med företag generellt i Sverige och inom tjänstesektorn.

⁶⁴ Uppgifter om antal anställda kommer från FEK och avser heltidsårsarbetskrafter.

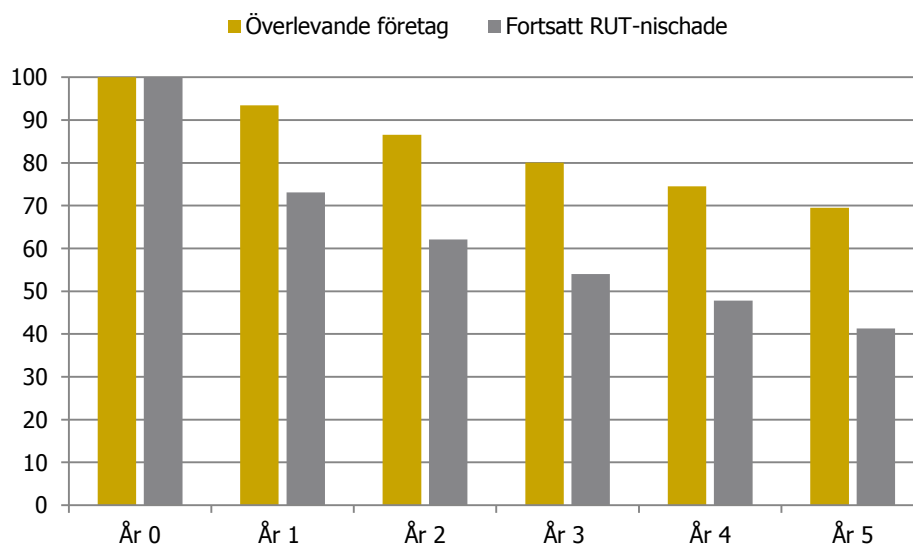
⁶⁵ Av hela företagsstocken enskilda firmor utför dessa typer av företag cirka 94–95 procent.

⁶⁶ För fullständig lista av övriga branscher för de RUT-nischade företag se Bilaga 4 Branscher RUT-nischade företag. För en fullständig indelning och förklaring av SNI-koder se www.sni2007.scb.se.

⁶⁷ Överlevnad definieras som att företaget fortfarande finns registrerat i företagsregistret, FEK.

Överlevnadsgraden är något högre för bolagen jämfört med enskilda firmor. Resultaten visar en relativt stor minskning i andelen företag som förblir RUT-nischade över tid. Nästan 30 procent av de RUT nischade företagen, som fortfarande är verksamma, förblir inte RUT-nischade över tid. Det är intressant att notera att nästan hälften av dessa är verksam inom byggbranschen, där enskilda firmor är den mest frekvent förekommande företagsformen.

Figur 5 Överlevnadsgrad och RUT-överlevande (procent)

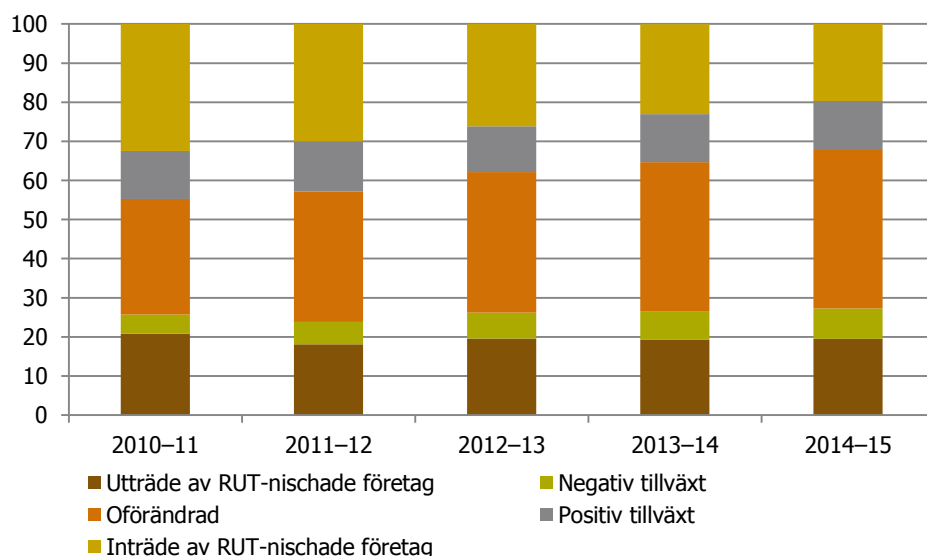
Källa: RUT, Jobbregistret, FEK och egen bearbetning

Figur 6 visar förändringen av de RUT-nischade företagen mellan två år avseende inträde och utträde av RUT-nischade företag. Figuren visar även på hur stor andel av befintliga RUT-nischade företag som har positiv, oförändrad eller negativ tillväxt mellan jämförelseåren.⁶⁸ Tillväxten i företagen definieras här som förändring av antal anställda.⁶⁹ Det kan först konstateras att det sker en minskning av andelen nytillkomna RUT-nischade företag över tid samtidigt som utträdet förblir på en relativt jämn nivå. Det andra som kan konstateras är att företagstillväxten förblir relativt begränsad i antal anställda. Det betyder att tillväxten är mera beroende av tillkomsten av nya företag än av tillväxten i befintliga företag.

⁶⁸ Notera att med inträde av RUT-nischat företag menas att företagen inte var RUT-nischat året innan, men kan ha existerat, samma gäller för utträde fast det motsatta.

⁶⁹ Vi har valt att fokusera på tillväxt av antal anställda då reformen till viss del syftar till att skapa arbetstillfällen. Studerar man istället förändring i omsättning utgör de befintliga RUT-företagen som visar en positiv tillväxt ca 1/3 av företagen och ca 20 procent är RUT-nischade företag som minskar sin omsättning.

Figur 6 Företagsdynamik RUT-nischade företag (procentuell fördelning)

Källa: FEK, FAD och egen bearbetning

En djupare analys av överlevnadsgrad och företagstillväxt för RUT-företagen i förhållande till andra företag kommer att göras i en kommande effektutvärdering av RUT-avdraget.

3.1.3 HUS-nischade företag

Cirka 2 000 företag årligen eller 20 procent av de RUT-nischade företagen har även använt sig av ROT-avdraget i så stor utsträckning att de kan klassificeras som ROT-nischade. Hädanefter benämns denna grupp HUS-nischade företag. Då dessa typer av företag skiljer sig från huvudgruppen i vår analys presenteras denna delgrupp av företag separat i detta avsnitt.

Tabell 3 Deskriptiv statistik, RUT- och ROT-nischade företag

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andel enskild firma	64,5 %	60,6 %	59,5 %	57,6 %	54,6 %	53,3 %
Andel bolag	35,5 %	39,4 %	40,5 %	42,5 %	45,4 %	46,7 %
Genomsnittlig ålder (år)	4,0	3,3	3,7	3,7	3,7	4,0
Andel nya per år	26,3 %	25,4 %	23,3 %	22,4 %	21,6 %	19,8 %
Andel anställda kvinnor	22,7 %	27,7 %	26,7 %	26,9 %	27,2 %	31,1 %
Andel företagsledare kvinnor	14,7 %	18,2 %	17,8 %	19,2 %	19,7 %	22,1 %

Källa: ROT, RUT, FEK, FAD, LISA och egen bearbetning

Det finns några tydliga skillnader och likheter mellan denna grupp och samtliga RUT-nischade företag. Företagsgrupperna är relativt lika med avseende på storlek, nybildningar och antal sysselsatta. Exempelvis är skillnaden i storlek liten mellan HUS-nischade företag och RUT-nischade företag. Den procentuella fördelningen av antalet anställda liknar den för samtliga RUT-nischade företag (se figur 4). Medelvärdet för antalet anställda är något lägre i denna företagsgrupp: 3,2 anställda för bolagen och 0,5 anställda för enskild firma. Andelen nybildade företag skiljer sig däremot inte åt mellan de olika företagsgrupperna (se nybildade företag, tabell 2).

Det som skiljer mellan företagsgrupperna är exempelvis att andelen enskild firma är lägre bland HUS-nischade företag, som även minskar över tid. Den största skillnaden mellan företagsgrupperna är könsfördelningen, både när det gäller de som driver dessa företag och de som arbetar i dem. I företagsgruppen HUS-nischade är andelen kvinnor betydligt mindre. Å andra sidan kan vi se en tydlig trend att både andelen kvinnor som är sysselsatta och driver företag ökat stadigt från 2010 till 2015. Den HUS-nischade företagsgruppen har till viss del en annan geografisk lokalisering än enbart RUT-nischade med en lägre andel företag i storstäder och en betydligt större andel i landsbygdskommuner nära en större stad.

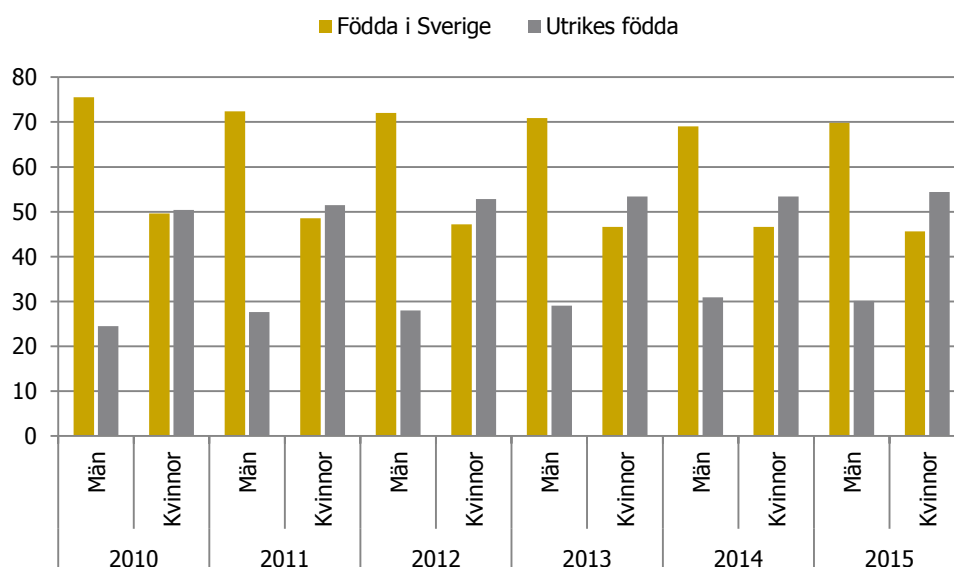
3.2 Företagarna

Följande avsnitt undersöker närmare de personer som driver de RUT-nischade företagen. Populationen utgörs av personer som har sin primära inkomst från ett RUT-nischat företag och är registrerade som operativ företagsledare för ett sådant företag. Resultaten visar att andelen kvinnor som driver ett RUT-nischat företag ökar från knappt 50 procent år 2010 till nästan 56 procent år 2015. Trots att kvinnor är något underrepresenterade som företagsledare i jämförelse med andelen anställda inom branschen så ökar gruppen över tid. Det kan vara värt att notera att andelen RUT-företag som drivs av kvinnor är betydligt högre i jämförelse med hur det ser ut för Sverige i stort, där andelen kvinnor som driver företag utgör cirka 30 procent. Delar man upp statistiken på enskild firma och bolag visar det sig att de flesta kvinnor som driver RUT-företag gör det som enskild firma. Det är en större andel kvinnor som driver små enskilda firmor och en större andel män som driver större företag. Vi har även så kallade kombinatorer,⁷⁰ där en någon större andel är kvinnor, mellan 27–29 procent jämfört med cirka 24–26 procent bland männen. Det verkar däremot ske en svag konvergens över tid, då andelen kombinatorer bland män ökar något samtidigt som den minskar för kvinnorna.

Figur 7 visar fördelningen av utrikes födda och personer födda i Sverige uppdelat på män och kvinnor som driver ett RUT-företag. Några relevanta skillnader kan iakttas. Det är först och främst en tydlig skillnad i vilka som driver RUT-nischade företag, framför allt om vi tar hänsyn till både kön och födelseland. Drygt 50 procent av kvinnorna som driver RUT-nischade företag är utrikes födda medan motsvarande andel för män är mellan 25–30 procent. Trenden är också intressant för den visar att allt fler utrikes födda män och kvinnor blir företagare. Det är främst personer födda i Europa men utanför EU15 som bidrar till den ökningen. Det är också värt att notera att det är utrikes födda som senare blivit Svenska medborgare som till största delen utgör ökningen av utrikes födda företagare eftersom samma utveckling inte har skett för personer med utländskt medborgarskap. Andelen företagare med utländskt medborgarskap ligger på samma nivåer under hela den undersökta tidsperioden, det vill säga 35 procent för kvinnor respektive 15 procent för män.

⁷⁰ Med kombinatorer menas att personen har anknytning till flera yrkesställningar, dvs. de är både anställda och egen företagare (i någon form).

Figur 7 Procentuell fördelning av svensk-/utrikes födda för RUT-företagarna, män och kvinnor

Källa: RUT, LISA och egen bearbetning

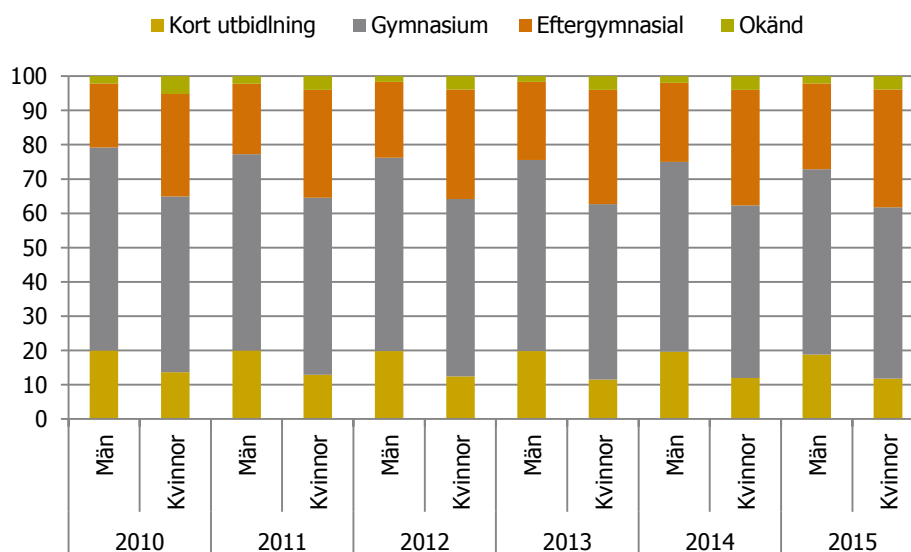
Studerar man hur länge utrikes födda företagare varit i Sverige finner vi att den genomsnittliga tiden i Sverige för gruppen utrikes födda företagare är 14 år för män och drygt 10 år för kvinnor. Mediantiden ligger på 8 år för män samt 6 år för kvinnor. Dessa siffror är relativt stabila över tid, med undantag för mediantiden för kvinnor som ökat från 4 år till 6 år. De utrikes födda företagarna är en grupp som har en relativt lång vistelsetid i Sverige bakom sig och troligtvis krävs det en hel del erfarenhet av svenska förhållanden innan man tar steget till att bli företagare. Fokuserar vi på gruppen utrikes födda som inte är svenska medborgare kan det konstateras att könsskillnaderna är betydligt mindre då den genomsnittliga vistelsetiden i Sverige är 7,5 år för männen och nästan 6 år för kvinnorna. Det är endast en procent av de utrikes födda företagarna som startar ett företag samma år som de kommer till Sverige. Jämför vi med hela populationen av utrikes födda företagare är vistelsetiden kortare för de som driver de RUT-nischade företag. De har varit i Sverige i genomsnitt 3–4 år kortare än vad som gäller för samtliga utrikes födda företagare. Det är på så sätt snabbare på att bli företagare i ett så kallat RUT-nischat företag än i andra företag. RUT-företagare som är utländska medborgare har i jämförelse med utrikes födda RUT-företagare i genomsnitt varit i Sverige 4 år kortare.

3.2.1 RUT-företagarnas utbildningsnivå och tidigare sysselsättningsstatus

Figur 8 visar fördelning av utbildningsnivå bland företagarna. Det är tydligt att det finns en skillnad i utbildningsnivå mellan män och kvinnor som driver RUT-företag. Över 30 procent av kvinnorna har en eftergymnasial utbildning, medan motsvarande siffra för männen är drygt 20 procent. Vanligast är en företagsekonomisk- eller handels och administrationsutbildning, speciellt bland kvinnorna som driver RUT-företag. Våra data visar även att andelen RUT-företagare med kort utbildning är lägre bland kvinnor (12 procent) än bland män (20 procent). Det är även generellt sett en större andel företagare som har eftergymnasial utbildning än vad som gäller för anställda i RUT-företagen.⁷¹

⁷¹ Se Figur 13, avsnitt 3.3.1 nedan.

Figur 8 Procentuell fördelning av utbildningsnivå för RUT-företagarna, män och kvinnor

Anm. Med eftergymnasial utbildning avses minst ett år på högskola (inkl. magister och forskarexamen). Kort utbildning avser personer med upp till 9 års utbildning.

Källa: RUT, LISA och egen bearbetning

Tidigare sysselsättning bland företagarna

Av företagsledarna för de RUT-nischade företagen drev ungefär 85 procent ett företag året innan. Av dessa drev 75–80 procent av männen och 90–94 procent av kvinnorna ett RUT-nischat företag. Ungefär en fjärdedel av kvinnorna och 15 procent av männen i den undersökta företagarpopulationen som inte var sysselsatta i samma företag året innan var det i ett annat RUT-nischat företag.⁷² Det är en relativt sett låg andel av företagarna som inte alls var sysselsatta året innan de drev ett RUT-nischat företag. Denna andel har minskat över tid, från 13 procent för kvinnorna och 8,5 procent för männen år 2010 till cirka 5 procent för båda könen år 2015.

Figur 9 visar den huvudsakliga sysselsättningen för företagare året innan de drev RUT-företaget. Den huvudsakliga sysselsättningen har bestämts utifrån vilken typ av verksamhet som personen hade sin huvudsakliga inkomstkälla ifrån.⁷³ Gruppen ”i utanförskap” består av personer som året innan haft störst inkomst från antingen a-kassa, ett arbetsmarknadspolitiskt program, sjukskrivning, ekonomiskt bistånd alternativt ingen inkomst.⁷⁴

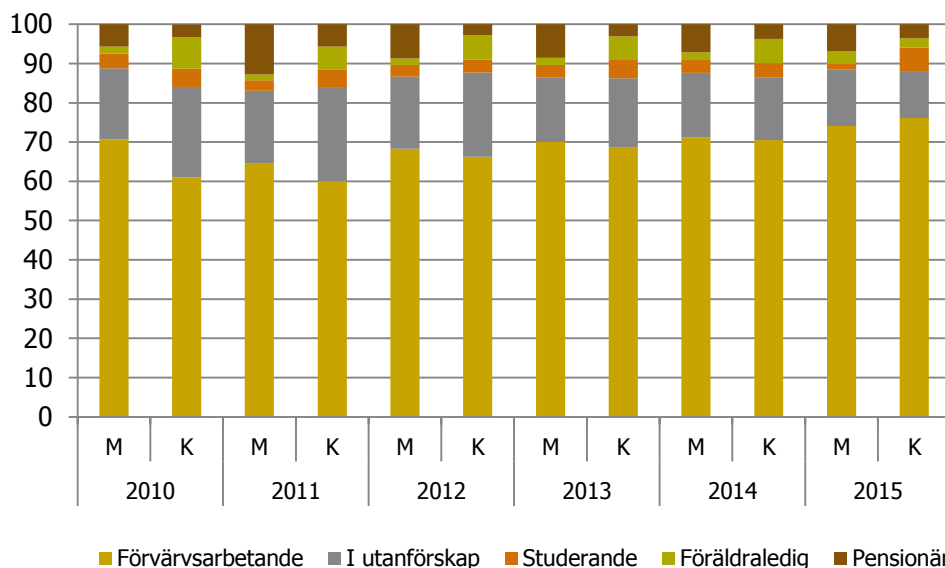
⁷² Denna andel var högre 2015 och var lägre år 2010, vilket kan förklaras av att det fanns mycket färre RUT-nischade företag 2009.

⁷³ Uppgifterna kommer från RAKS-registret, för närmare beskrivning av data se avsnitt 1.1.1 eller SCB. Registerbaserad aktivitetsstatistik, 2007:12. Örebro: SCB, 2007.

⁷⁴ Personer som inte var folkbokförda i Sverige året innan är inte inkluderade och utgör 3,3 procent.

Figur 9 Procentuell fördelning av huvudsaklig sysselsättning för RUT-företagare året innan, män och kvinnor

Anm. Baseras på den huvudsakliga inkomstkällan året innan från RAKS-registret. Gruppen "i utanförskap" innefattar inkomster från: arbetslöshet, ett arbetsmarknadspolitiskt program, sjukskrivning, ekonomiskt bistånd eller ingen inkomst. Pensionärer innefattar både förtids- och ålderspensionärer där den senare utgör den största gruppen. M=män, K=kvinnor.

Källa: RUT, FEK, RAKS och egen bearbetning

Vi kan konstatera att det har skett en ökning av den andel som redan var förvärvsarbetande året innan, speciellt bland kvinnor där andelen ökat från drygt 60 procent år 2010 till 76 procent år 2015. Andelen tidigare sysselsatta har därmed blivit allt större över tid för företagargruppen. Följaktligen har andelen som kommer från "i utanförskap" minskat. Denna minskning är mest tydlig för företagsledare som är kvinnor, där andelen minskat från 23 procent 2010 till 12 procent 2015. Vid sidan av detta kan det konstateras att en relativt stor andel män var pensionärer innan de började driva ett RUT-nischat företag, medan för kvinnor är det mera vanligt att komma från föräldraledighet.⁷⁵

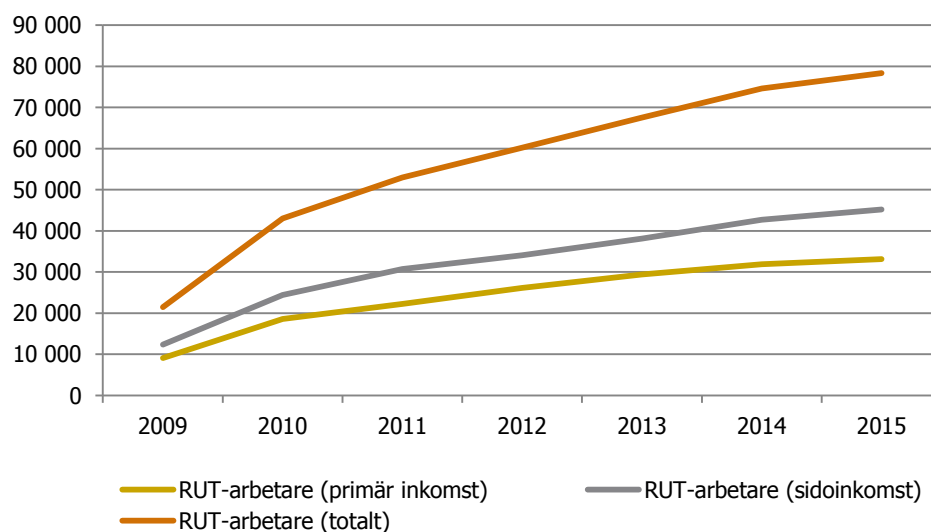
3.3 Fler skapade arbetstillfällena i RUT-nischade företag?

I ett tidigare avsnitt belystes frågan om antalet RUT-nischade företag har ökat. Nästa fråga att behandla är om antalet arbetstillfällen kopplade till RUT-nischade företag också har ökat? För att kunna svara på den frågan kopplar vi ihop de personer som fått löneutbetalning från de RUT-nischade företagen med information från SCB:s folkbokföringsregister.⁷⁶ Denna population delas upp i två kategorier: en med personer där den huvudsakliga inkomstkällan är ett RUT-nischat företag (primär inkomst) och en där personerna har inkomster från ett RUT-nischat företag som sidoinkomst och den huvudsakliga inkomsten från ett annat företag. Figur 10 visar utvecklingen av dessa två populationer, var för sig samt sammanlagt för åren 2010–15.

⁷⁵ För att ingå i gruppen föräldralediga innebär det att personerna har haft störst inkomst från föräldrapenning, oavsett om de även arbetat eller inte samma år. I detta avseende räknas de varken som sysselsatta eller icke-sysselsatta.

⁷⁶ Bortfall av antal personer som fått en löneutbetalning från ett RUT-nischat företag men som inte återfinns i LISA är cirka 200–400 personer per år.

Figur 10 Antal sysselsatta i de RUT-nischade företagen 2010–15

Källa: FEK, LISA, RUT och egen bearbetning

Sysselsättningsökningen i de RUT-nischade företagen var störst de första åren, med en årlig procentuell ökning mellan 18–20 procent. Åren 2014 och 2015 avtog sysselsättningsökningen och gick ned till 8,5 respektive 4 procent. Den totala sysselsättningsökningen i RUT-nischade företag (mätt utifrån sysselsatta som har RUT-anställning som sin primära inkomstkälla) ökar från cirka 18 500 personer år 2010 till över 33 000 personer år 2015 vilket motsvarar en procentuell ökning på 78,5 procent. Detta att jämföras med den generella ökningen av sysselsatta i Sverige under samma period som var knappt 6 procent. I detta perspektiv har reformen bidragit till en markant sysselsättningsökning.

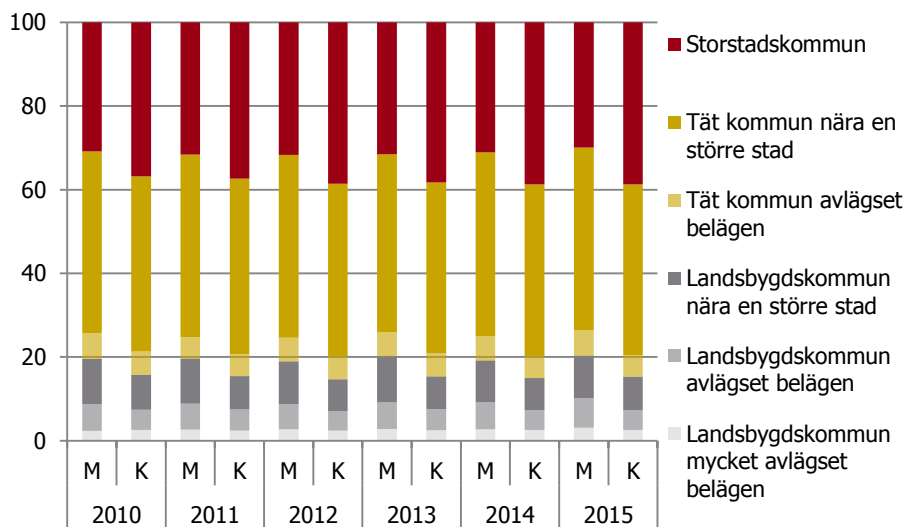
Sysselsatta i RUT-nischade företag utgör 0,7 procent av samtliga sysselsatta i landet.⁷⁷ Inkluderar vi samtliga personer med någon form av inkomst från ett RUT-nischat företag ökar den procentuella andelen sysselsatta till 1,6 procent år 2015. En andelsökning med 0,6 procentenheter från år 2010. Andelen sysselsatta kvinnor är cirka 62 procent och andelen förblir relativt stabil under hela den undersökta tidsperioden. Av hela gruppen sysselsatta i ett RUT-nischat företag utgör andelen som är anställda cirka 61 procent av männen och cirka 73 procent av kvinnorna. Bland kvinnor utgör kombinatorer cirka 11 procent och motsvarande siffra för männen är 15 procent. Det är en något större andel män som är rena företagare, 24 procent av männen respektive 16 procent av kvinnorna. Detta varierar mycket lite över åren, med undantag för männen där vi kan se en minskning av andelen företagare från drygt 27 procent till 22 procent, samtidigt som andelen män som är anställda ökar.

I figur 11 visas den geografiska fördelningen av arbetsställen.⁷⁸ Figuren visar i vilken kommuntyp de sysselsatta i ett RUT-nischat företag arbetar, uppdelat på män och kvinnor. Resultaten visar att det är en betydande skillnad mellan könen i vilken typ av kommun de arbetar i. Det är en större andel kvinnor sysselsatta i storstäder, drygt 38 procent jämfört med männen där siffran ligger på ungefär 31 procent. Dessa andelar har inte ändrats speciellt mycket över tid.

⁷⁷ I begreppet sysselsatta ingår både anställda och företagare.

⁷⁸ Se bilaga 5 (sid. 52) för indelning av kommuntyper.

Figur 11 Procentuell fördelning av arbetsställe per kommuntyp, män och kvinnor

Anm. M=män, K=kvinnor

Källa: RUT, LISA och egen bearbetning

Nya arbetstillfällen för marginaliserade grupper?

För att kunna säga något om arbetstillfällena har gått till personer utan sysselsättning studerar vi sysselsättningsstatus året innan personerna arbetade i RUT-företaget.⁷⁹ Mellan 50–58 procent var anställda i samma företag året innan. Andelen som var anställda i ett annat RUT-nischat företag ökade från drygt 3 procent (2010) till nästan 7 procent (2015). Det innebär att mellan 35–45 procent av de anställda i de RUT-nischade företagen varken var anställda i samma eller något annat RUT-nischat företag året innan. Av dessa var närmare hälften sysselsatta i ett annat företag. Andelen som inte alls var sysselsatta året innan bland männen var cirka 20 procent. För kvinnor minskar den andelen från nästan 30 procent 2010 till strax under 20 procent 2015. Vi kan jämföra det med att knappt 10 procent av hela populationen sysselsatta i Sverige inte var sysselsatta året innan. Bland de icke-sysselsatta RUT-anställda hade nästan hälften ingen inkomst alls från arbete.⁸⁰ Studerar vi tidigare sysselsättningsstatus för de som inte var anställda i samma RUT-företag året innan kan vi säga något mer om för vilka det har skapats arbetstillfällen. Av nyanställda i RUT-företaget var ungefär hälften av männen sysselsatta året innan. Motsvarande siffra för kvinnorna är något lägre. För båda könen ökar denna andel något över tid. Andelen av nyanställda som rekryteras från icke-sysselsättning i de RUT-nischade företagen är högre än vad som gäller för samtliga företag, nämligen 50 procent i jämförelse med ungefär 35 procent för samtliga företag. Det betyder att relativt sett rekryteras en större andel från icke-sysselsättning till RUT-nischade företag.⁸¹ Andelen nyanställda som kom från ett annat RUT-nischat företag är låg, men ökar från 5–6 procent 2010 till 14–15 procent år 2015. Det är inte särskilt anmärkningsvärt då även antalet RUT-nischade

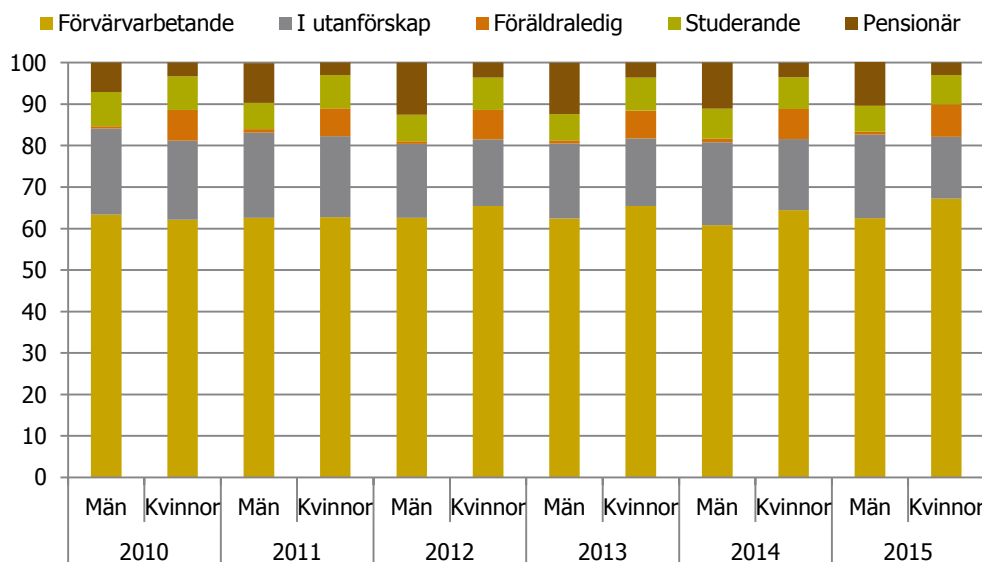
⁷⁹ Sysselsättningsstatus mäts i november för respektive år. Andelen som inte var folkbokförda i Sverige året innan utgör mellan 2,5–3 procent av samtliga RUT-anställda.

⁸⁰ Det innebär ingen kontrolluppgift från jobbregistret.

⁸¹ Detta är i linje med Daunfeldt m.fl. (2018) där städbranschen är en av de 10 främsta branscherna som det rekryteras icke-sysselsatta från, även om de specifikt kollar på rekrytering av personer födda utanför EU.

företag ökat under tidsperioden. Av de som inte var sysselsatta året innan hade ungefär en tredjedel ingen förvärvsinkomst alls det året.

Figur 12 Procentuell fördelning av sysselsättning året innan arbete i RUT-företag, män och kvinnor

Anm. Baseras på den huvudsakliga inkomstkällan året innan från RAKS. Gruppen "i utanförskap" innefattar inkomster från: arbetslöshet, arbetsmarknadspolitiskt program, sjukskrivning, ekonomiskt bistånd eller ingen inkomst. Pensionärer innefattar både förtids- och ålderspensionärer, där den senare utgör den största gruppen.

Källa: RUT, LISA, RAKS och egen bearbetning

I likhet med de som driver ett RUT-nischat företag studerar vi den huvudsakliga sysselsättningen för de som var nyanställda i RUT-nischade företag. Klassificeringen av huvudsaklig syssla är den samma som för företagarna (se avsnitt 3.2).⁸² Andelen som redan hade sin primära inkomst från förvärvsarbete ligger på drygt 60 procent bland männen. Denna siffra ändras inte mycket under tidsperioden.⁸³ Motsvarande siffra för kvinnor var 62 procent 2010 och 67 procent 2015. För männen utgör pensionärer en relativt stor och ökande andel av RUT-arbetarna.⁸⁴ En relativt stor andel av kvinnorna har varit föräldralediga året innan. Gruppen "I utanförskap" utgör cirka 20 procent. Denna andel minskar för kvinnorna, från 19 procent år 2010 till 15 procent år 2015. Männens andel ligger runt 20 procent under hela den undersökta perioden.

3.3.1 Anställning för korttidsutbildade?

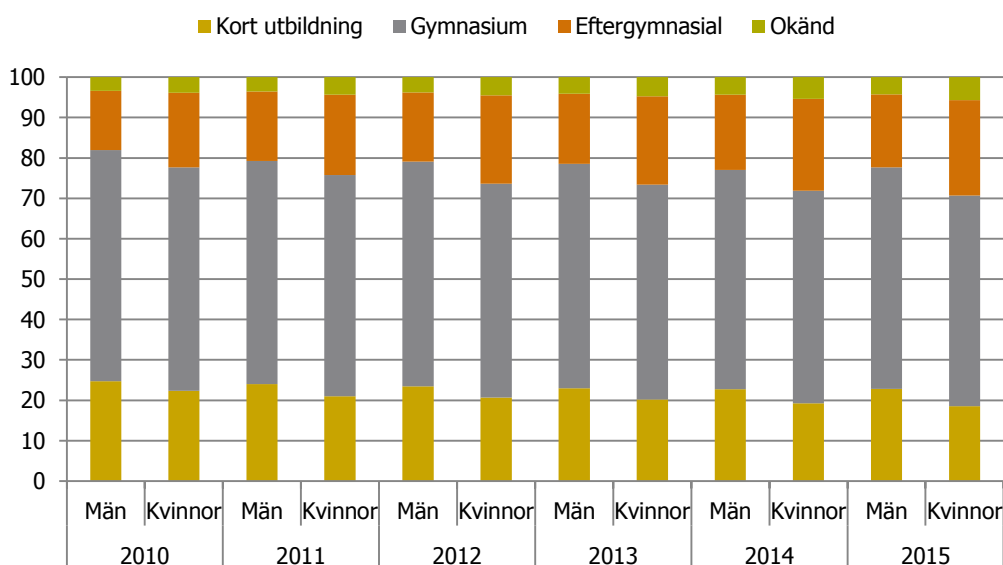
Ett av målen med reformen var att skapa arbetstillfällen för personer med kort utbildning. Detta avsnitt undersöker hur väl reformen har lyckats med att nå denna målgrupp. I den första delen undersöker vi utbildningsnivån för de anställda i RUT-nischade företag. I den andra delen utforskar vi i hur stor utsträckning de RUT-nischade företagen bidragit till att anställa personer med kort utbildning som tidigare var utan sysselsättning. Slutligen undersöker vi även fortsatt sysselsättningsstatus för gruppen med kort utbildning som fått arbete i ett RUT-nischat företag.

⁸² Personer som inte var folkbokförda i Sverige året innan är inte inkluderade och utgör ca 5,8 procent.

⁸³ Anledningen till att andelen som har huvudsaklig inkomstkälla från förvärvsarbete är högre än andelen som klassas som sysselsatta är att den första avser mätning under hela året, medan sysselsättningsstatus mäts i november.

⁸⁴ Nästan samtliga i denna grupp är ålderspensionärer.

Figur 13 Procentuell fördelning av utbildningsnivå för RUT-anställda, män och kvinnor

Anm. Med eftergymnasial utbildning avses minst ett år på högskola (inkl. magister och forskarexamen). Kort utbildning avser personer med upp till 9 års utbildning.

Källa: RUT, LISA och egen bearbetning

Figur 13 visar fördelningen av utbildningsnivå bland anställda män och kvinnor i RUT-nischade företag. Den största gruppen för både män och kvinnor består av personer med gymnasieutbildning som ligger på drygt 50 procent. Den gruppen minskar något över tid. Andelen kvinnor med kort utbildning, dvs. upp till 9 år ligger mellan 18–22 procent, andelen bland män är något högre. Det finns också en svag tendens till minskning över tid för båda könen i denna grupp. Andelen personer med högskoleutbildning ökar över tid. Det finns på så sätt tendenser till att andelen sysselsatta med kort utbildning minskar samtidigt som andelen sysselsatta med eftergymnasial utbildning ökar. Det är vanligare bland kvinnor att ha en eftergymnasial utbildning, där andelen ligger på mellan 19–24 procent, än bland männen där den ligger på mellan 15–18 procent.⁸⁵ Studerar man specifikt utbildningsnivån bland utrikes födda skiljer sig resultaten åt i viss utsträckning. Det är intressant att notera att det är en högre andel med eftergymnasial utbildning inom gruppen utrikes födda, drygt 25 procent (män) respektive 30 procent (kvinnor). Andelen med kort utbildning bland utrikes födda skiljer sig åt bland kvinnor men inte bland män jämfört med samtliga anställda i RUT-nischade företag. Bland utrikes födda kvinnor är andelen med kort utbildning något högre, 21 procent jämfört med samtliga RUT-anställda kvinnor.⁸⁶ I jämförelse med utbildningsnivån bland samtliga sysselsatta är personer med kort utbildning något överrepresenterade bland RUT-arbetarna. Bland samtliga sysselsatta har endast 13 procent av männen och 8 procent av kvinnorna kort utbildning. Men samtidigt är det också en betydligt större andel som har gymnasieutbildning bland de RUT-anställda jämfört med hela populationen sysselsatta.

⁸⁵ Exkluderar vi RUT-arbetare som samtidigt studerar på universitet, blir andelen högutbildade endast något procentenhet lägre.

⁸⁶ Det är något svårt att exakt tala om skillnader då andelen med okänd utbildningsnivå är betydligt högre bland utrikes födda, cirka 10 procent.

Hur stor betydelse har RUT-företagen haft för att skapa arbete för de icke-sysselsatta?

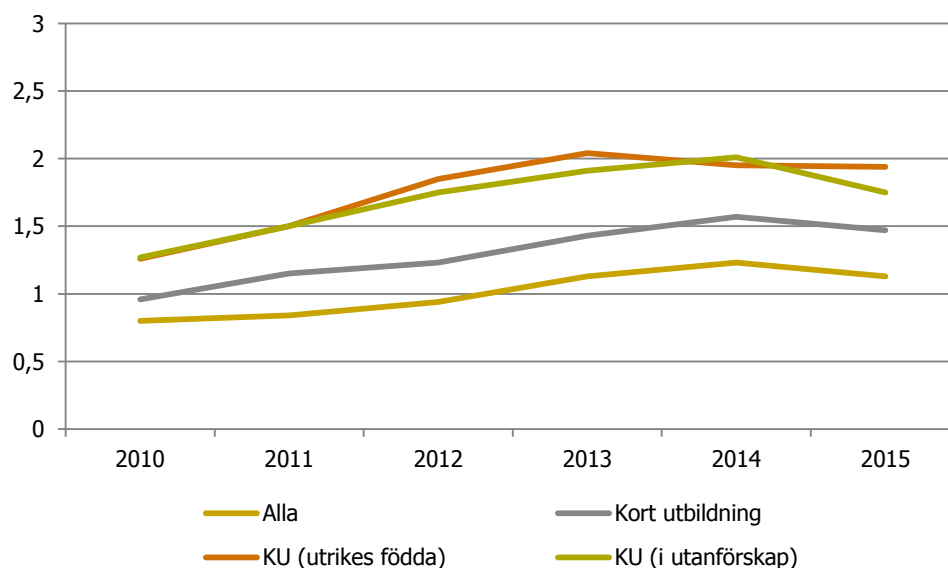
Trots att det sker en minskning av personer med kort utbildning som arbetar i RUT-nischade företag är det intressant att studera i vilken utsträckning de som har rekryteras från gruppen icke-sysselsatta är personer med kort utbildning. Vi studerar både gruppen som inte var sysselsatt året innan RUT-anställningen och gruppen som var ”i utanförskap” som vi definierat ovan.⁸⁷ Bland de icke-sysselsatta som anställdes i ett RUT-nischat företag utgör personer med kort utbildning en relativt större andel jämfört med andelen anställda totalt i RUT-nischade företag (se figur 13) speciellt bland männen. Däremot är skillnaden mellan gruppen ”i utanförskap” och anställda totalt i RUT-nischade företag större. Bland de personer som anställdes i RUT-nischade företag från så kallat utanförskap har igenomsnitt 28,3 procent av männen och 24,2 procent av kvinnorna en kort utbildning. Det finns inte någon tydlig trend i den gruppen över tid.

För gruppen som inte var sysselsatta men blev det påföljande år, stod RUT-anställningar i genomsnitt för mellan 0,8–1,1 procent av anställningarna bland männen och 2,2–2,4 procent bland kvinnorna. Dessa andelar kan jämföras med att det under tidsperioden är mellan 0,4–0,7 procent av samtliga sysselsatta som är det i ett RUT-nischat företag. I antal människor rör det sig om 4 400–5 700 personer årligen varav mellan 877 och 1 170 är personer med kort utbildning. Eftersom ett av målen med RUT-reformen var att möjliggöra för personer med kort utbildning att träda in på arbetsmarknaden, visar figur 14 och figur 15 hur stor andel av anställningarna inom denna grupp av icke-sysselsatta som ledde till anställning i ett RUT-nischat företag. Figuren visar andelen för samtliga icke-sysselsatta samt för de med kort utbildning och delgrupper av dessa (utrikes födda och i utanförskap).⁸⁸

⁸⁷ Skillnaden mellan grupperna är personer att personer kan registreras som icke-sysselsatt utan att för tillfället ha som ambition att söka arbete exempelvis studenter och pensionärer.

⁸⁸ För definition av i utanförskap, se avsnitt 3.2, figur 9.

Figur 14 Procentuell andel av anställningar som skett i ett RUT-företag för icke-sysselsatta män

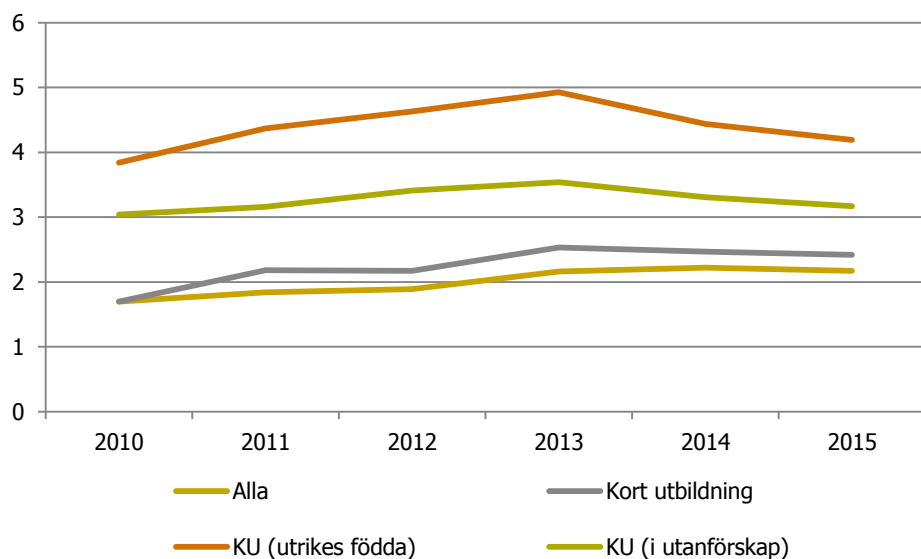

Anm. KU=kort utbildning

Källa: FEK, LISA och egen bearbetning

Generellt har de RUT-nischade företagen i högre grad rekryterat icke-sysselsatta. Bland männen ser vi en positiv trend för samtliga studerade grupper. För gruppen kvinnor är de RUT-nischade företagen betydligt bättre på att rekrytera från icke-sysselsättning i jämförelse med männen. Däremot finns det för kvinnorna ingen tydlig ökning under den studerande perioden. För både män och kvinnor lyckas RUT-nischade företag i störst utsträckning att rekrytera utrikes födda personer med kort utbildning.

Figur 15 Procentuell andel av anställningar som skett i ett RUT-företag för icke-sysselsatta kvinnor

Anm. KU=kort utbildning

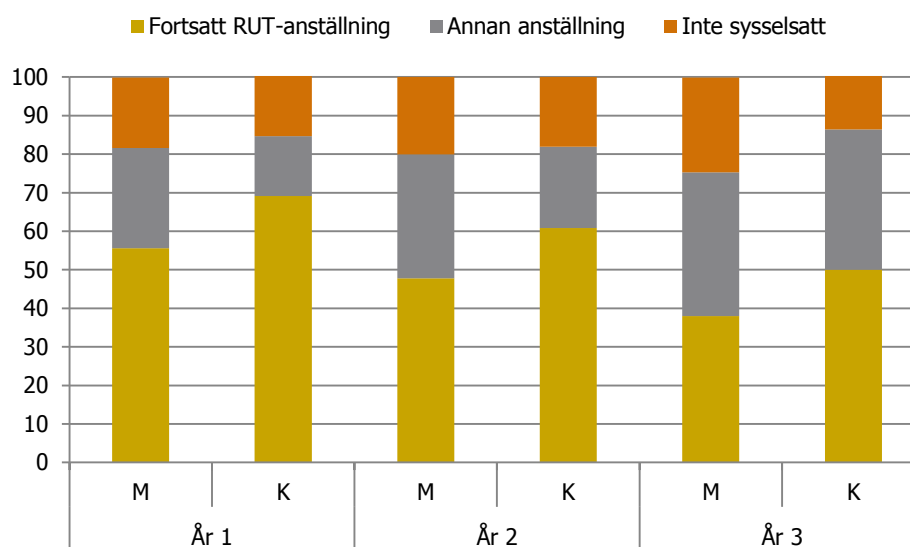
Källa: FEK, LISA och egen bearbetning

3.3.2 Hur går det sedan?

I denna del studerar vi vad som händer med de anställda med kort utbildning i de RUT-nischade företagen efter anställning i ett RUT-företag. Genom att studera denna grupp närmare kan vi adressera frågan om ett arbete i ett RUT-företag är ett steg in på arbetsmarknaden eller inte för de som tidigare haft en svag förankring på arbetsmarknaden. Vår uppföljning sträcker sig upp till tre år efter att de arbetat i ett RUT-nischat företag.

Figur 16 visar andelen RUT-anställda som är fortsatt sysselsatta i ett RUT-nischat företag upp till tre år senare. Kvinnor stannar generellt sett i större utsträckning i ett RUT-nischat företag. Tre år efter anställning arbetar ungefär hälften av kvinnorna kvar i ett RUT-nischat företag medan knappt 4 av 10 män är kvar i den branschen. Över tid ökar andelen som inte är sysselsatta tre år senare både för kvinnor och män. Inom gruppen inte sysselsatt är knappt hälften i utanförskap tre år efter RUT-anställning. Personer med hög utbildning tenderar att i lägre utsträckning vara kvar i ett RUT-företag. Tre år efter RUT-anställning är andelen som är kvar i ett RUT-företag 35 procent bland männen och 45 procent bland kvinnorna. Vidare är det en något lägre andel som inte har sysselsättning eller hamnat i utanförskap, där siffrorna ligger på 21 procent respektive 10–11 procent tre år efter en RUT-anställning.

Figur 16 Arbetsmarknadsutfall för RUT-anställda upp till 3 år efter anställning (procentuell fördelning)

Anm. År 1, År 2 och År 3 står för 1, 2 respektive 3 år efter rut-anställning. Baseras på genomsnittlig fördelning för personer som arbetat i ett RUT-nischat företag 2010, 2011 och 2012. M=män, K=kvinnor.

Källa: RUT, FEK, LISA och egen bearbetning

Andelen som stannar i RUT-företagen bland de utrikes födda skiljer sig inte från hela gruppen anställda. Det finns inte heller någon skillnad i hur stor andel som stannar kvar i ett RUT-företag bland utrikes födda med eftergymnasial utbildning i jämförelse med samtliga utrikes födda. Den stora skillnaden för gruppen utrikes födda är andelen som hamnat i utanförskap tre år efter RUT-anställningen. Siffrorna för utrikes födda med kort utbildning är mellan 13–16 procent. Bland utrikes födda med eftergymnasial utbildning är

denna andel något lägre, cirka 10 procent för kvinnor och 13 procent för män.⁸⁹ En väldigt liten andel av de med kort utbildning startar företag efter en RUT-anställning, siffrorna ligger på knappt 2 procent bland kvinnorna och 2–3 procent bland männen tre år efter RUT-anställningen.

---

⁸⁹ Dessa siffror kan jämföras med att cirka 30 procent av de utrikes födda med kort utbildning var i utanförskap innan RUT-anställningen och motsvarande siffra för utrikes födda med eftergymnasial utbildning var ca 18 procent.

4 Diskussion och slutsatser

RUT-reformen infördes av arbetsmarknadspolitiska skäl. Tillväxtanalys har valt att analysera reformen ur både ett sysselsättnings- och näringspolitiskt perspektiv. Utgångspunkten har varit att synliggöra till vilken grad som reformen bidragit till att stärka förutsättningarna för att få fler arbetstillfällen i fler och växande företag samt fler personer med kort utbildning i arbete. Tillväxtanalys har riktat in sig på att relatera reformen till det näringspolitiska målet ”förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag”⁹⁰ och till reformens sysselsättningspolitiska målsättning, att få fler personer med kort utbildning i arbete.

Även om detta pm inte har analyserat effekterna av RUT-reformen har det kartlagt relevanta förändringar som skett i samband med reformens införande. Vi kan i detta skede prata om förändringar som skett och möjliga potentiella effekter av reformen, men vi vet inte med säkerhet hur stor del av de påvisade förändringarna som kan tillskrivas själva reformen. Däremot har den deskriptiva kartläggningen och analysen påvisat ett antal intressanta resultat, både vad gäller reformens troliga inverkan på näringspolitiska- och sysselsättningspolitiska målsättningar. Vi har fått en fördjupad belysning av de RUT-nischade företagens utveckling, de som driver företagen och de som anställs i dem.

RUT-reformen ur ett näringspolitiskt perspektiv

Har vi fått fler jobb i fler och växande företag? Våra huvudresultat visar att antalet RUT-nischade företag ökade med ungefär 2/3 till drygt 10 000 företag mellan 2010 och 2015. Merparten av denna ökning skedde i början av tidsperioden och ökningstakten har avtagit över tid. På samma sätt har antalet sysselsatta och personer med inkomst från ett RUT-nischat företag ökat. I jämförelse med den genomsnittliga företagstillväxten i Sverige kan konstateras en kraftig ökning av RUT-nischade företag och sysselsatta. Våra resultat skiljer sig till viss del från SCB:s resultat avseende tillväxten av antal företag och anställda, vilket beror på att i SCB:s sammanställning inkluderas samtliga företag som använt sig av RUT-avdraget medan denna studie har valt att bygga analysen på så kallade RUT-nischade företag enligt Skatteverkets definition.⁹¹ Däremot är resultaten relativt likartade med SCB i bemärkelsen att båda studierna visar en relativt stor tillväxt av antal företag och anställda.

Fler kvinnor blir företagare inom den hushållsnära tjänstesektorn

Det är en betydligt högre andel kvinnor, drygt 50 procent, bland företagsledarna i denna företagsgrupp än i hela populationen företagare, där andelen kvinnor som driver företag utgör cirka 30 procent. Andelen kvinnor som driver ett RUT-nischat företag har ökat konstant under den studerade perioden. Dessa resultat indikerar att RUT-reformen har varit en väg för kvinnor att starta företag, speciellt för gruppen utrikes födda kvinnor. Vartannat RUT-nischat företag som drivs av en kvinna är utrikes född.

Däremot ser vi att det bland RUT-företagarna är vanligare för kvinnor än för män att driva företaget som enskild firma. Det innebär att kvinnor i större utsträckning driver mindre företag förknippade med högre risker då dessa ofta är försörjningsföretag. Huruvida denna skillnad beror på att kvinnor i mindre grad än män inte tar möjligheten eller inte har kapitalet för att starta egna aktieföretag kan vi i nuläget inte säga något om.

⁹⁰ <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/naringspolitik/mal-for-naringspolitik>

⁹¹ Se avsnitt 3.

RUT-företagens egenskaper och utveckling

Merparten av företagen är relativt små, och en majoritet är registrerade som enskilda firmor. En andel som minskar något över tid. De företag som klassas som bolag är oftast mikroföretag med 2–9 anställda och dessa ökar under tidsperioden.⁹² Knappt en procent har över 50 anställda. Däremot har en betydligt större andel av de enskilda firmorna någon anställd (25 procent) i jämförelse med samtliga enskilda firmor (4–5 procent). Det är dock tydligt att reformen i första hand har lett till fler företag och sysselsatta och inte till fler växande företag. I förlängningen kan det vara problematiskt att den positiva sysselsättningsutvecklingen i dessa RUT-nischade företag är beroende av att det hela tiden skapas nya företag. Den formen av dynamik kan bli rätt svår att upprätthålla med hjälp av subventioner över tid. Det finns indikationer på att marknaden för hushållstjänster håller på att stabilisera sig, vilket innebär att företagets konkurrenssituation skärps. Vår uppfattning är att på kort sikt ser vi tydliga vinster med RUT-reformen, men på lång sikt blir det sannolikt alltmera problematiskt att fortsätta subventionera om effekterna uteblir.

Reformen har heller inte varit lika effektiv utifrån ett regionalt perspektiv. Resultaten pekar på att reformens effekter är relativt koncentrerade till vissa typer av regioner. Vi kan konstatera att 70 procent av företagen är lokaliserade i en storstadskommun eller i en kommun nära en storstad. Däremot finns inte någon indikation på en ökande koncentration till storstadsregioner.

Reformen har även bidragit till att skapa företag som kombinerar olika avdrag, det vill säga i bemärkelsen företag som använder sig av både RUT- och ROT-avdrag. Det är en hög andel, cirka 20 procent, av det totala antalet RUT-nischade företag som även klassas som ROT-nischade, det vill säga de utför både RUT- och ROT-tjänster i relativt stor utsträckning. Dessa HUS-nischade företag skiljer sig något från de andra företagen med avseende på lokalisering. Företagen ligger oftare i landsbygdskommuner nära en större stad till skillnad från RUT-nischade företag.

Vi kan se att överlevnadsgraden hos de RUT-nischade företagen är hög generellt sett, men en stor del av företagen förblir inte RUT-nischade över tid. Vi kan notera att företag inom den senare gruppen i stor utsträckning finns inom byggbranschen. Troligtvis handlar det om företag som till en början var både RUT- och ROT-nischade men över tid specialiserade sig mot ROT-tjänster. In- och utträdet av företag som är klassade som RUT-nischade står för en stor del av förändringen i denna population och som sagts tidigare endast en liten del av tillväxten i antal anställda sker genom att befintliga RUT-nischade företag växer.

Tillväxtnanalys första slutsats är att ur ett näringspolitiskt perspektiv har reformen bidragit till att det har skapats många nya företag, fler företag som drivs av kvinnor samt fler sysselsatta. Ett positivt resultat är att överlevnadsgraden för de RUT-nischade företagen är hög, men däremot verkar det inte ha skapats många växande företag. Huruvida överlevnadsgraden och tillväxten i företag är en följd av reformen eller inte kommer att studeras närmare i den kommande effektutvärderingen.

RUT-reformen ur ett sysselsättningspolitiskt perspektiv

Har reformen möjliggjort för flera korttidsutbildade att komma in på arbetsmarknaden? Det finns två möjligheter för korttidsutbildade att få sysselsättning inom hushållsnära

⁹² Med ”bolag” menar vi de juridiska formerna: aktiebolag, handels- eller kommanditbolag samt ekonomisk förening

tjänster, antingen genom att bli anställd i ett företag eller att själv starta ett företag. Det är viktigt att ha med sig detta när vi studerar korttidsutbildades möjligheter på arbetsmarknaden. Vi har i denna studie valt att både studera hur stor andel av företagarna och de sysselsatta i RUT-företagen som har kort utbildning och i vilken utsträckning RUT-nischade företag har rekryterat personer med kort utbildning från gruppen icke-sysselsatta i jämförelse med andra företag.

Våra huvudresultat visar att det generellt är en högre andel med kort utbildning både bland de anställda och företagarna jämfört med anställda och företagare som helhet. Siffrorna tyder på att reformen till viss del lyckats fånga upp denna grupp, även om man också kan utläsa en viss negativ trend med minskad rekrytering från denna grupp. Bland RUT-anställda är andelen lågutbildade högre än bland företagarna. Detta är helt i linje med vad man kan förvänta sig, då företagare generellt sett i större utsträckning har högre utbildning än vad anställda har.

Nyanställningar i RUT-företagen har i högre utsträckning gått till personer som inte hade sysselsättning året innan, om man jämför med samtliga nyanställningar. Däremot minskar denna andel över tid, speciellt bland kvinnorna.⁹³ Dessa resultat bekräftas när vi studerar huvudsaklig inkomstkälla året innan RUT-anställningen. En ökande andel av de nyanställda kvinnorna klassas som förvärvsarbetande och en minskad andel kommer från så kallat utanförskap över tid. Bland männen är denna trend inte lika tydlig och generellt över tidsperioden är andelen män som kommer från utanförskap högre än den är för kvinnor. Det är också relativt många pensionärer bland männen som både driver och tar anställning i ett RUT-nischat företag. Andelen i den senare gruppen ökar något över tid.

Vi kan även se att andelen som var sysselsatta i ett annat RUT-nischat företag året innan ökar bland de nyrekryterade. Det är en konsekvens av att det finns fler RUT-nischade företag på marknaden. Vår huvudslutsats är att RUT-företagen i förhållande till hur många de sysselsätter har lyckats relativt bra att rekrytera icke-sysselsatta med kort utbildning. Inom gruppen icke-sysselsatta har företagen varit mest framgångsrika i att rekrytera utrikes födda personer med kort utbildning. Reformen har på så sätt varit effektiv ur ett sysselsättningspolitiskt perspektiv.

Tillväxtnalys kan samtidigt konstatera att RUT-reformen varit mindre effektiv på grund av upptäckta risker för inlåsnings effekter. Vi har fått fram relativt överraskande resultat med avseende på att de finns en stor och växande andel personer med eftergymnasial utbildning som anställs över tid i RUT-nischade företag. Denna trend gäller för de anställda i ett RUT-nischat företag, men även för de som driver ett sådant företag. Vidare är en eftergymnasial utbildning något mer vanlig bland utrikes födda. Andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning är också högre bland anställda och företagarna i jämförelse med männen.

Generellt är omsättningen av anställda i RUT-nischade företag hög, men kvinnor stannar i större utsträckning än män kvar i RUT-branschen. Det gäller för samtliga kvinnor, oavsett utbildningsnivå och härkomst. Cirka 5 av 10 kvinnor och 4 av 10 män arbetar kvar i ett RUT-nischat företag tre år efter RUT-anställningen. De med kort utbildning stannar kvar i något större utsträckning jämfört med de med eftergymnasial utbildning. Det är anmärkningsvärt att skillnaden mellan personer med olika utbildningsnivå inte verkar ha någon märkbar betydelse för om den anställde hamnar i utanförskap efter RUT-anställningen.

⁹³ Om detta beror på att antalet jobbsökande icke-sysselsatta minskat eller om RUT-företagen inte lyckas rekrytera från den gruppen kan vi i dagsläget inte svara på.

Sannolikheten är relativt liten, även om den är något lägre för de med eftergymnasial utbildning. Däremot finns det en skillnad gällande födelseland. Utrikes födda hamnar i större utsträckning i utanförskap efter RUT-anställning i jämförelse med svenskfödda. Detta gäller främst för de med kort utbildning. Vidare visar resultaten att ungefär hälften av de anställda i de RUT-nischade företagen var anställda i samma företag året innan. Resultaten pekar på att in- och utträdet av anställda i RUT-företagen är relativt hög varje år, men att det finns vissa skillnader i att det finns en större sannolikhet att högt utbildade med utländsk bakgrund och kvinnor stannar kvar i RUT-nischade företag.

Våra preliminära resultat pekar på att RUT-reformen i stort bidragit till att skapa sysselsättning. Resultaten pekar också på att den varit särskilt lyckad till att sysselsätta kvinnor, och till viss del utrikes födda. Däremot finns det vissa orosmoln kring reformens effektivitet på längre sikt.

RUT-reformen på lång sikt?

På kort sikt förefaller det som RUT-reformen har haft positiv påverkan på delar av näringslivets utveckling. Frågan är om RUT-reformen kommer att förbli effektiv på längre sikt. Det finns några orostecken i de resultat som redovisas. Bland annat verkar effekterna av reformen vara avtagande över tid. Den positiva utvecklingen verkar vara som störst de första åren för att sedan avta, vilket kan tyda på att marknaden blivit mättad på denna typ av tjänster. Nu har man under senare tid inom ramen för RUT utökat med nya möjliga tjänster att göra avdrag för och det vore värdefullt att vid ett senare tillfälle följa upp en sådan strategi. Med bakgrund av de resultat vi har fått fram kan det framöver finnas vissa överhängande risker med att kostnaderna för reformen stiger i takt med att man får göra avdrag för fler och nya tjänster samtidigt som det kan bli allt svårare att uppnå förväntade effekter”. Det vill säga om man fortfarande vill att RUT-reformen ska vara en reform som leder till att alltför korttidsutbildade ska komma in på arbetsmarknaden. Det är en viktig fråga att försöka besvara hur länge en reform är effektiv och tillräckligt riktad mot reformens ursprungliga målsättningar, vilket är något som en framtida utvärdering kan granska vidare.

Framtida studier

I genomgång av tidigare studier har vi identifierat en avsaknad av studier som utvärderar RUT-reformen. Det som främst saknas är kvantitativa utvärderingar, speciellt med fokus på utförarna. Detta i kombination med att denna studie är deskriptiv motiverar att vi i ett nästa steg kompletterar resultaten från denna studie med en effektutvärdering av RUT-reformen. Detta för att försöka utvärdera eventuella kausala effekter av RUT-reformen på företagen och sysselsättningen. De utfall vi primärt är intresserade av att studera är nyföretagande, överlevnadsgrad, företagens livslängd och företagstillväxt (sysselsättning). En sådan studie kommer att sammanställas under början av 2019.

Tillväxtnalys kommer även att göra en liknande deskriptiv analys av ROT-reformen samt undersöka möjligheterna att göra en effektutvärdering av reformen.

Referenser

- Carbonnier, C. & Morel, N. (red.) *Work and welfare in Europe, The Political Economy of Household Services in Europe*, England: Palgrave Macmillan, 2015.
- Daunfeldt, S-O., Johansson, D. & Westerberg Seerar, H. Which firms provide jobs for unemployed non-Western immigrants? HUI Working Paper 133, HUI research, 2018.
- Halldén, K. & Stenberg, A. Ökat RUT-avdrag kvinnors arbetsmarknadsutbud? *Ekonomisk Debatt*, 43:2 (2015), s.52–62.
- IFAU. *Regleringen av arbetsmarknaden och anställningsförhållanden för hushållstjänster 2006:7*, Uppsala, 2006.
- Konjunkturinstitutet. *Samhällsekonomiska effekter av skattelättnader för hushållsnära tjänster*, 2005:7. Stockholm: Konjunkturinstitutet.
- Nyberg, A. RUT avdraget – subventionering av vit sysselsättning eller av höginkomsttagarnas fritid? *Fronesis*, nr.42–43 (2013), s.114–130.
- Regeringen. *Skattelättnader för hushållstjänster, m.m., Proposition 2006/07:94*, Stockholm, 2007.
- Riksskatteverket. *Redovisning av privata tjänster, Rapport 1996:5*. Stockholm: Riksskatteverket, 1996.
- Skatteverket. *Svartköp och svartjobb i Sverige, Rapport 2006:4*. Stockholm: Skatteverket, 2006.
- Skatteverket. *Om RUT och ROT och VITT och SVART, Rapport 2011:01*. Stockholm: Skatteverket, 2011.
- Skatteverket. *Skattesystemets utveckling 2006-2015 Del II. Fördjupad analys av rot- och rutavdrag, investeringssparkonto och delägare i fåmansbolag ur ett jämställdhetsperspektiv*. 2018.
- SOU 1994:43. *Tjänsteutredningen*.
- SOU 1997:17. *Tjänstebeskattningsutredningen*.
- SOU 2008:57. *Skattelättnader för hushållstjänster, Betänkande av Hushållstjänstutredningen*.
- SCB. *Registerbaserad aktivitetsstatistik, 2007:12*. Örebro: SCB, 2007.
- SCB. *Levnadsförhållanden rapport 123, Nu för tiden. En undersökning om svenska folkets tidsanvändning år 2010/11*. Örebro: SCB, 2012.
- Tillväxtanalys. *Bättre statistik för en bättre regional- och landsbygdspolitik, PM:2014:04*, Östersund: Tillväxtanalys, 2014.

Bilaga 1 Urvalsprocessen av RUT-nischade företag 2010–15

Villkor	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antal företag med utbetalning för utförda RUT-tjänster	12 777	14 469	16 376	17 705	18 100	17 535
Har gjort minst en löneutbetalning det aktuella året	11 433	12 840	14 597	15 833	16 246	15 844
<i>Varav positiva löneutbetalningar*</i>	10 800	11 988	13 605	14 736	15 180	14 866
RUT-nischade företag	6 925	7 973	9 245	10 147	10 531	10 673
<i>Varav också ROT-nischade</i>	1 828	1 625	1 996	2 026	2 015	2 034

Anm.* Med positiva löneutbetalningar avses att företaget sammanlagt har positiva löneutbetalningar baserat på uppgifter från jobbregistret.

Källa: RUT, FEK, Jobbregistret och egen bearbetning

Bilaga 2 Bortfall av RUT-nischade företag i FEK

År	Företag	Enskilda näringsidkare	Andel bortfall	Andel utbetalt belopp	Genomsnittligt utbetalt belopp
2015	193	1 062	7,2	1,1	28 652
2014	255	1 085	7,4	1,2	27 703
2013	248	1 127	7,8	1,7	33 277
2012	248	1 084	8,1	2,4	39 229
2011	201	1 002	8,3	2,1	31 266
2010	174	791	7,6	2,2	31 031
2009	70	349	5,6	1,9	18 465

Källa: FEK, RUT och egen bearbetning

Bilaga 3 Bortfall av företag i selektion av RUT-nischade företag

År	Antal icke RUT-nischade företag	Andel icke RUT-nischade företag	Totalt utbetalt belopp (mkr)	Genomsnittligt utbetalt belopp	Genomsnittligt antal jobb
2015	5 171	32,6	199	38 406	33
2014	5 715	35,2	205	35 906	30
2013	5 686	35,9	203	35 754	30
2012	5 352	36,7	201	37 463	31
2011	4 867	37,9	166	34 169	28
2010	4 508	39,4	147	32 498	25
2009	3 611	48,2	79	21 951	16

Källa: RUT, Jobbregistret och egen bearbetning

Bilaga 4 Branscher RUT-nischade företag

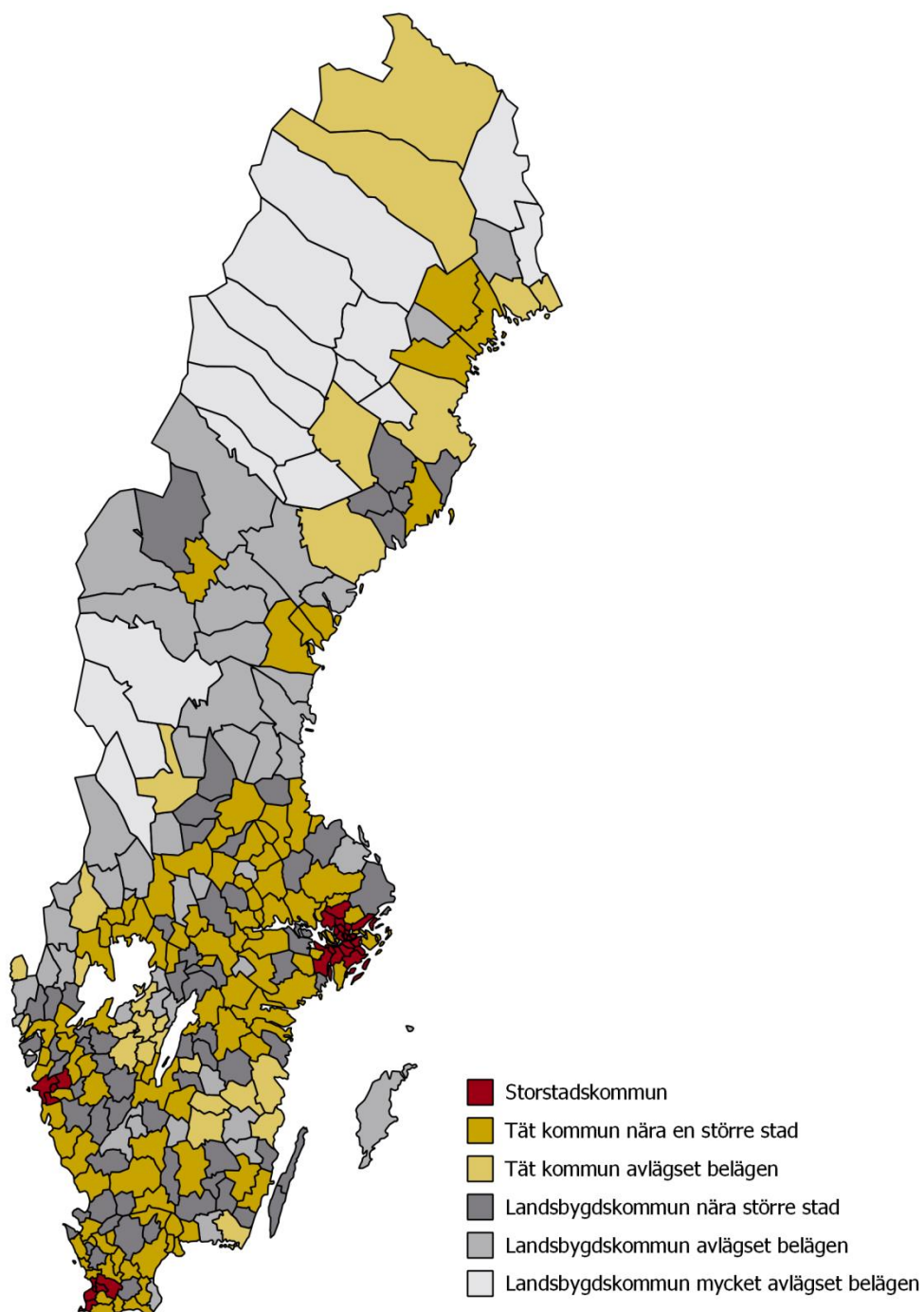
Branscher för RUT-nischade företag 2010–15

Bransch	SNI-kod (3-siffrig)	Andel (%)
Rengöring och lokalvård	812	44,3
Andra konsumenttjänster	960	10,8
Skötsel och underhåll av grönytor	813	8,4
Slutbehandling av byggnader	433	5,0
Fastighetsrelaterade stödtjänster	811	3,6
Byggnad av bostadshus och andra byggnader	412	3,2
Annan specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet	439	2,4
Vägtransport, godstrafik och flyttjänster	494	1,3
Rivning av hus samt mark- och grundarbeten	431	1,2
Elinstallationer, VVS-arbeten och andra bygginstallationer	432	1,2
Konsulttjänster till företag	702	1,0
Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet o.d.	711	1,0
Övrig specialiserad butikshandel med hushållsvaror	477	0,9
Skogsförvaltning och skogsskötsel	21	0,9
Öppna sociala insatser för äldre och funktionshindrade personer	881	0,8
Service till jordbruk och bearbetning av skördade växter	16	0,8
Personaluthyrning	782	0,7
Andra öppna sociala insatser	889	0,7
Övrig verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	749	0,6
Blandat jordbruk	15	0,6
Redovisning och bokföring, revision, skatterådgivning	692	0,6
Restaurangverksamhet	561	0,5
Uthyrning och förvaltning av egna eller arrenderade fastigheter	682	0,5
Detaljhandel ej i butik, på torg eller marknad	479	0,5
Odling av ett- och tvååriga växter	11	0,5
Vuxenutbildning och övrig utbildning	855	0,5
Fastighetsförmedling och fastighetsförvaltning på uppdrag	683	0,4
Partihandel med hushållsvaror	464	0,4
Tillverkning av varor av trä, kork, halm, rotting o.d.	162	0,4
Dataprogrammering, datakonsultverksamhet o.d.	620	0,4
Cateringverksamhet	562	0,4
Arbetsförmedling och rekrytering	781	0,4
Underhåll och reparation av motorfordon utom motorcyklar	452	0,4
Specialiserad butikshandel med heminredningsartiklar och husgeråd	475	0,4
Husdjurskötsel	14	0,3
Specialiserad designverksamhet	741	0,3
Annan specialiserad partihandel	467	0,3
Konstnärlig och kulturell verksamhet samt underhållningsverksamhet	900	0,3

Bransch	SNI-kod (3-siffrig)	Andel (%)
Reklamverksamhet	731	0,3
Drivning	22	0,3
Annan hälso- och sjukvård	869	0,2
Andra företagstjänster	829	0,2
Annan landtransport, passagerartrafik	493	0,2
Provisionshandel utom med motorfordon	461	0,2
Reparation av metallvaror, maskiner och apparater	331	0,2
Beläggning och överdragning av metall; metallegoarbeten	256	0,2
Odling av plantskoleväxter	13	0,2
Semesterbostäder och annan korttidsinkvartering	552	0,2
Partihandel med livsmedel, drycker och tobak	463	0,1
Detaljhandel med brett sortiment	471	0,1
Kontorstjänster	821	0,1
Tillverkning av kläder, utom pälsvaror	141	0,1
Tillverkning av möbler	310	0,1
Partihandel med övriga maskiner och övrig utrustning	466	0,1
Reparation av hushållsartiklar och personliga artiklar	952	0,1
Specialiserad butikshandel med livsmedel, drycker och tobak	472	0,1
Torg- och marknadshandel	478	0,1
Handel med motorfordon utom motorcyklar	451	0,1
Uthyrning och leasing av annan utrustning och andra maskiner och materiella tillgångar	773	0,1
Fritids- och nöjesverksamhet	932	0,1

Anm. Inkluderar branscher där andelen är minst 0,1 %. För förklaring av SNI-koder och indelning se www.sni2007.scb.se.

Bilaga 5 Nyckelkarta till figur 3 och figur 11

Anm. Indelningen avser 2014 års indelning enligt definitionerna nedan

Definitioner av indelningen av kommuntyper

1. *Storstad*: Kommuner med mindre än 20 procent av befolkningen i rurala områden och en med angränsande kommuner samlad folkmängd på minst 500 000 invånare.
2. *Tät kommun, nära en större stad*: Övriga kommuner med mindre än 50 procent av befolkningen i rurala områden och minst 50 procent av befolkningen med mindre än 45 minuters resväg till ett samhälle med minst 50 000 invånare.
3. *Tät kommun, avlägset belägen*: Övriga kommuner med mindre än 50 procent av befolkningen i rurala områden och mindre än 50 procent av befolkningen med mindre än 45 minuters resväg till ett samhälle med minst 50 000 invånare.
4. *Landsbygdskommun nära en större stad*: Kommuner med minst 50 procent av befolkningen i rurala områden och minst 50 procent av befolkningen med mindre än 45 minuters resväg till ett samhälle med minst 50 000 invånare.
5. *Landsbygdskommun, avlägset belägen*: Kommuner med minst 50 procent av befolkningen i rurala områden och mindre än 50 procent av befolkningen med mindre än 45 minuters resväg till ett samhälle med minst 50 000 invånare.
6. *Landsbygdskommun, mycket avlägset belägen*: Kommuner med hela befolkningen i rurala områden och med minst 90 minuters genomsnittlig resväg till ett samhälle med minst 50 000 invånare.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Tillväxtanalys, utvärderar och analyserar svensk tillväxtpolitik. Vi ger regeringen och andra aktörer inom tillväxtpolitiken kvalificerade kunskapsunderlag och rekommendationer för att effektivisera och utveckla statens arbete för hållbar tillväxt och näringslivsutveckling.

I vårt arbete fokuserar vi särskilt på hur staten kan främja Sveriges innovationsförmåga, på investeringar som stärker innovationsförmågan och på landets förmåga till strukturomvandling. Dessa faktorer är avgörande för tillväxten i en öppen och kunskapsbaserad ekonomi som Sverige. Våra analyser och utvärderingar är framåtblickande och systemutvecklande. De är baserade på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Sakkunniga medarbetare, unika databaser och utvecklade samarbeten på nationell och internationell nivå är viktiga tillgångar i vårt arbete. Genom en bred dialog blir vårt arbete relevant och förankras hos de som berörs.

Tillväxtanalys finns i Östersund (huvudkontor) och Stockholm.

Du kan läsa alla våra publikationer på www.tillvaxtanalys.se. Där kan du också läsa mer om pågående och planerade projekt samt prenumerera på våra nyheter. Vi finns även på LinkedIn och Twitter.

